

KANSALAIPOISTON NÄKYVYYS JA TAVOITETTAVUUS
KOLARIN JA TORNION KANSALAIPOISTOISSA

Vuontisjärvi Rainer

Opinnäytetyö
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet
Liiketalouden koulutusohjelma
Tradenomi (AMK)

2017

Kauppa, hallinto ja oikeustieteet
Liiketalouden koulutusohjelma
Tradenomi

Tekijä	Rainer Vuontisjärvi	Vuosi	2017
Ohjaaja(t)	Marita Wahlroos		
Toimeksiantaja	Kolarin ja Tornion kansalaisopistot		
Työn nimi	Kansalaisopiston näkyvyys ja tavoitettavuus Kolarin ja Tornion kansalaisopistoissa		
Sivu- ja liitesivumäärä	42 + 6		

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia mitä tiedotuskanavaa hyödyntäen kansalaisopistojen oppilaat ovat saaneet tietoa tapahtumista ja kursseista, joihin ovat osallistuneet lukuvuonna 2015–2016. Lisäksi tavoitteena on tutkia, millaisia tapahtumia opiskelijat ja opettajat toivovat opistojen järjestävän kansalaisopistojen näkyvyyden parantamiseksi.

Saatuja tuloksia hyödynnetään seuraavien lukuvuosien kurssi- ja tapahtumasuunnittelussa. Tiedottamisen ongelma on nykypäivänä löytää oikea tiedotuskanava eri kohderyhmille. Heikko tai väärin valittu tiedotuskanava vaikuttaa osallistujamääriin kursseilla.

Tutkimusmenetelmä on vertaileva kvantitatiivinen tapaustutkimus. Tutkimusaineisto on kerätty rajatulta opiskelijajoukolta kahdesta lappilaisesta kansalaisopistosta. Saadut tulokset ovat numeraalista tietoa, joka on muutettu erilaisiin kaavioihin. Ne kuvaavat tämän hetkistä tilannetta tiedottamisesta ja näkyvyydestä Kolarin ja Tornion kansalaisopistoissa.

Johtopäätöksenä tuloksista voidaan todeta, että eri ikäryhmät käyttävät vähän eri tiedotusvälineitä hakiessaan tietoja kansalaisopiston toiminnasta. Saaduista tuloksista voidaan kuitenkin todeta, että tarvitaan useita eri tiedotuskanavia ja välineitä tiedottamisessa. Sosiaalinen media ja perinteinen painettu opinto-opas/ohjelma tarvitaan yhä edelleen. Ne eivät kilpaile keskenään vaan täydentävät toisiaan markkinoinnissa.

Kolarin ja Tornion kansalaisopistoja vertailtaessa keskenään olivat tulokset pitkälti samansuuntaiset, isoja eroja ei ollut. Merkittävin ero oli lähinnä kotisivujen merkitys tiedonlähteenä.

Avainsanat: tiedottaminen, sosiaalinen media, Internet, radio, tapahtuma

School of Business and Culture Degree
Programme in Business Administration
Bachelor of Business Administration

Author	Rainer Vuontisjärvi	Year	2017
Supervisor	Marita Wahlroos		
Commissioned by	Kolari and Tornio Community Colleges		
Subject of thesis	Visibility of and Accessibility to Kolari and Tornio Community Colleges		
Number of pages	42 + 6		

The aim of this quantitative thesis was to examine which information channels were made available for the students of community colleges to receive information about events and courses, in which they had participated during the academic year 2015 - 2016. Furthermore, the objective was to study what kinds of events the students and teachers of the colleges hoped would be organized at adult education centres to improve their visibility.

The results were obtained during the above-mentioned years. These results were used for planning future courses. To tackle the challenge of information sharing was to find out the right source of information for different target groups. The weakness or the choice of the information channel reflected on the participant numbers in courses.

The research method was quantitative comparative case study. The data was collected from the pre-defined groups of students of the two community colleges in Lapland. The results collected were in numeric format and then converted to various diagrams. They described the current situation of information sharing and visibility in Kolari and Tornio.

The conclusion drawn varied slightly because of different age groups. The aim was to find the correct media to inform about community colleges activities. Through the results obtained, it could be seen that a number of different information channels and means were needed. Social media and traditional printed study guide / program were still needed. They did not rival, rather complemented each other in marketing

Keywords: information, social media, internet, radio, event

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	KANSALAI SOPISTOT SUOMESSA.....	7
2.1	Kansalaisopistojen toiminta	7
2.2	Kolarin kansalaisopiston toiminta.....	7
2.3	Tornion kansalaisopiston toiminta.....	8
3	VIESTINTÄ JULKISELLA SEKTORILLA	10
3.1	Viestinnän vaikutus kansalaisopistossa	10
3.2	Kolarin kansalaisopiston tiedotuskanavat	11
3.3	Tornion kansalaisopiston tiedotuskanavat	12
4	EMPIIRISEN TUTKIMUKSEN AINEISTON KERUU JA ANALYYSI	13
4.1	Aineiston keruu	13
4.2	Analyysi	14
5	TULOKSET	15
5.1	Kolarin kansalaisopiston oppilaiden tulokset.....	15
5.2	Kolarin kansalaisopiston opettajien tulokset	19
5.3	Tiedotuskanavan valinta Kolarissa ikäryhmittäin	24
5.4	Tornion kansalaisopiston oppilaiden tulokset.....	25
5.5	Tornion kansalaisopiston opettajien tulokset	30
5.6	Tiedotuskanavan valinta Torniossa ikäryhmittäin	35
5.7	Yhteenveto.....	36
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	38
	LÄHTEET.....	41
	LIITTEET	42

1 JOHDANTO

Kansalaisopistot Suomessa tarjoavat kansalaisille mitä erikoisimpia kursseja. Joka syksy voimme kuulla tiedotusvälineistä tulevan lukuvuoden uusista kursseista. Henkinen ja fyysinen hyvinvointi kiinnostaa meitä kaikkia, ehkä juuri tästä syystä kansalaisopistojen toiminta on suosittua Suomessa. Kansalaisopiston toiminnassa on ns. matala kynnyksellä osallistua mukaan. Se tarjoaa kaikille jotain harrastustoimintaa aina ”vauvasta vaariin” asti. Uusia opiskelijoita voidaan saada opistoihin esittelemällä toimintaa kouluissa, sairaaloissa, palvelutaloissa ja ostoskeskuksissa; eli yleensä siellä, missä ihmisiä voidaan kohdata.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia, mitä tiedotuskanavaa käyttäen opiskelijat ovat saaneet tietoa tarjolla olevista kursseista, joihin he ovat ilmoittautuneet opiskelijoiksi Kolarin ja Tornion kansalaisopistoissa lukuvuonna 2015–2016. Opinnäytetyön tavoite on myös tutkia, miten kansalaisopistot voivat parhaiten ja tehokkaimmin tavoittaa kuntalaiset sekä millaisia kursseja / tapahtumia kuntalaiset toivovat Kolarin ja Tornion kansalaisopistojen järjestävän.

Työ on tehty toimeksiantona Kolarin ja Tornion kansalaisopistoille. Aiheen valintaan on vaikuttanut tiedottamisen nykypäivän haasteet kansalaisopiston toiminnassa. Tiedotusvälineistä ei ole pulaa, mutta oikean tiedotuskanavan löytäminen eri kohderyhmille on haastava. Asioiden informoiminen ei ole suoraviivaista eikä nopeita tuloksia tuottavaa. (Juholin 2013, 100.)

Tutkimuskysymysten laatimisessa ja aiheen rajaamisessa keskitytään kahteen pääaiheeseen. Selvitetään, mitä tiedotuskanavaa käyttäen Kolarin ja Tornion kansalaisopistot parhaiten tavoittavat kuntalaiset sekä millaista kurssitarjontaa / tapahtumia kuntalaiset haluavat opistojen järjestävän näkyvyyden parantamiseksi. Tutkimusmenetelmä on vertaileva kvantitatiivinen tapaustutkimus. Menetelmä sopii tähän tutkimukseen, koska tutkimusaineiston kerääminen tehdään suhteellisen isolle, mutta rajatulle joukolle. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 140.) Tutkimusaineisto kerätään Webropol kyselynä, ja saadut tulokset ovat mitattavissa olevaa numeraalista tietoa. Tuloksista voidaan tehdä taulukoita ja kaavioita tilastolliseen kuvailevaan muotoon. Saaduilla tuloksilla voidaan vertailla muun muassa eri ikäryhmien vaikutusta tiedotusvälineiden valintaan.

Kyselylomaketta suunniteltaessa huomioidaan kysymysten muotoilu. Monivalinta kysymyksiin laitetaan valmiit vastausvaihtoehdot, mistä vastaajan tarvitsee valita sopiva vaihtoehto (tarvittaessa monivalinta, jos kysymys mahdollistaa sen käyttämisen). Avointa vaihtoehtoa käytetään silloin kun halutaan saada vastaajan oma mielipide ja näkökulma asiaan. (Hirsjärvi ym. 2009, 197–199.) Vastaajan omaa mielipidettä ja näkökulmaa etsitään kysymykseen, miten kansalaisopisto voisi parantaa tiedottamistaan ja näkyvyyttään.

Tutkimuksen suurin kohderyhmä on yli 50-vuotiaat, koska heidän osuus kansalaisopiston opiskelijoista on selkeä enemmistö. Tutkimuksessa käytetyt kysymykset ovat selkeitä ja lyhyitä. Ne ovat helposti ymmärrettävissä, ja vastaamiseen tarvittava aika on noin kolmesta viiteen minuuttia. Tämä tukee myös kvantitatiivisen tapaustutkimuksen käyttämistä juuri tässä tutkimuksessa. (Ks. Hirsjärvi ym. 2009, 202–203.)

2 KANSALAI SOPISTOT SUOMESSA

Vapaan sivistystyön yksi tunnusmerkki on, että se ei ole tutkintotavoitteista koulutusta. Kansalaisopiston opinnot ovat yleissivistäviä, harrastustavoitteisia ja yhteiskunnallisia koulutuksia ja kursseja. Kurssien sisältö muodostuu organisaation ylläpitäjän päätösten mukaisesti (kunnat, kuntayhtymät, yhdistykset ja säätiöt). (Opetushallitus 2017.)

Yksi vapaan sivistystyön oppilaitosmuodoista Suomessa on kansalaisopisto. Sen nimi voi olla myös työväenopisto, opisto tai aikuisopisto. Maassamme toimii tällä hetkellä 184 kansalaisopistoa. Vapaan sivistystyön pääperiaatteita on opetuksen tuominen mahdollisimman lähelle ihmisiä. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että kursseja järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös kunnan sivukylillä. (Kansalaisopistot.fi 2017.)

2.1 Kansalaisopistojen toiminta

Kansalaisopistot niin Kolarissa kuin Torniossa ovat osa kunnan/kaupungin sivistustoimen toimintaa. Molemmissa opistoissa opetusta tarjotaan koko kunnan alueella. Pienten paikkakuntien sivukylissä kansalaisopiston toiminta voi olla ainoa kunnan tai kaupungin palvelu, joka siellä järjestetään.

Kansalaisopiston toimintaa koulutuksen lisäksi ovat erilaiset kulttuuritapahtumat. Opistot järjestävät vuosittain erilaisia tapahtumia, musiikkikonsertteja, taidenäyttelyjä ja teatteriesityksiä. Kansalaisopistojen toiminnan yksi tehtävä on ihmisten aktivointi sekä antaa mahdollisuus opiskelijoiden omien harrastusten toteuttamiseen. Se vähentää ennaltaehkäisevästi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia. Lisäksi kansalaisopistot työllistävät useita kuntalaisia tuntiopettajiksi kursseille. (Kansalaisopistot.fi 2017.)

2.2 Kolarin kansalaisopiston toiminta

Kolarin kansalaisopisto sijaitsee Länsi-Lapissa Kolarin kunnassa. Kunnan asukasluku vuonna 2016 oli 3827 henkilöä; laskua oli edellisvuoteen 21 henkilöä. Asukasluku on pysynyt useita vuosia lähes samansuuruisena. Naapurikuntia ovat Pello, Muonio, Kittilä ja Rovaniemi. Kolarin länsinaapuri on Ruotsin Pajala,

joka on 25 kilometrin etäisyydellä. Pajalan kirkonkylä onkin Kolarin lähin kuntakeskus. Kolarin tärkein elinkeino tällä hetkellä on matkailu. Kolarin matkailuelinkeino tuo kansalaisopistolle mahdollisuuksia sen toimintaan. Kansalaisopiston on mahdollista kehittää enemmän koulutuksia, jotka on suunnattu erityisesti matkailijoille, ja eri kurssien määrän lisääminen erityisesti pienyritystoiminnan alueella on kannattavaa. (Tilastokeskus 2017.)

Kolarin kansalaisopiston opetustuntimäärä vuonna 2016 oli noin 4300 oppituntia. Kasvua edellisvuoteen oli noin 300 oppituntia. Kansalaisopiston opetustarjontaa ovat:

- musiikki
- kädentaidot
- esittävä taide
- kotitalous
- hygieniapassi
- liikunta
- tietotekniikka ja yhteiskunnalliset aineet

Opiskelijoita kansalaisopistossa on ollut vuonna 2016 noin 1100 (netto). Kansalaisopiston käyttöaste on noin 26 %. Se on melko korkea, mikä johtuu lähinnä siitä, että lähialueella ei ole kilpailevaa toimintaa. Liikuntaan liittyvää toimintaa järjestää Kolarissa urheiluseurojen lisäksi Kolarin kunnan liikuntatoimi. Näiden toimijoiden kanssa toimintaa on pyritty järjestämään yhteistyössä eikä niinkään kilpailevana toimintana. (Väisänen 2017.)

2.3 Tornion kansalaisopiston toiminta

Tornion kansalaisopiston toimisto sijaitsee Tornion kaupungissa. Tornion asukasluku vuonna 2016 oli 22 117 henkilöä; laskua oli edellisvuoteen 82 henkilöä. Naapurikuntia Tornion kunnalla ovat Keminmaa, Tervola ja Ylitornio. Tornion länsinaapuri on Ruotsin Haaparanta. Kaupunkien keskustat erottaa toisistaan Tornionjoki. Tornion elinkeinorakenne on vahvasti teollinen. Lisäksi Tornio tarjoaa monipuolisia koulutusmahdollisuuksia toisen asteen ja ammattikorkean muotoisina. (Tilastokeskus 2017.)

Tornion kansalaisopiston opetustuntimäärä vuonna 2016 oli 8650 oppituntia.

Kansalaisopiston opetustarjontaa ovat:

- kielet (13 eri vierasta kieltä)
- kädentaidot (tekstiilityö, nypläys, keramiikka, posliininmaalauk, verhoilu, puutyö, entisöinti)
- taideaineet (kuvataide, valokuvaus, teatteritaide, sanataide, tanssitaide, soitinopetus, laulunopetus, musiikin teoria)
- tietotekniikka
- liikunta
- piha- ja puutarhasuunnittelu
- kotitalous
- laivurikurssit (saaristo, avomeri, rannikko, meri-VHF)
- hygieniapassi
- viitottu puhe
- ensiapukoulutukset ja itsepuolustus

Opiskelijoita kansalaisopistossa on ollut vuonna 2016 noin 2300 (netto). Kansalaisopiston käyttöaste on noin 19 %. (Hooli 2017.)

Tornion kansalaisopiston toiminta-alueella on useita opiston kanssa lähes vastaavia palveluja tuottavia tahoja, jotka kilpailevat samoista asiakkaista. Näitä ovat muun muassa urheilu-, voimistelu- ja kuvataideseurat sekä tanssikoulut. (Hooli 2017.)

3 VIESTINTÄ JULKISELLA SEKTORILLA

Kuntien ja kaupunkien on toteutettava viestintää toiminnoissaan niin, että se ottaa huomioon yhdenvertaisuusvaatimukset. Viestinnän kielen pitää olla mahdollisimman selkeää yleiskieltä. Koska laki velvoittaa ottamaan huomioon kaikkien asukasryhmien eri tarpeet, pitää kansalaisopistojen myös huomioida nämä vaatimukset. Kuntaviestinnän oppaassa myös muistutetaan, että viestintää tulee tehostaa silloin, kun tiedotettavat asiat nimenomaan kohdistuvat erityisryhmiin. (Kuntaviestinnän opas 2016, 12.)

3.1 Viestinnän vaikutus kansalaisopistossa

Viestinnällä voidaan vaikuttaa kansalaisopistojen näkyvyyteen ja tavoitettavuuteen voimakkaasti. On vain löydettävä oikea tiedotuskanava eri kohderyhmille. Kuntien ja kaupunkien vastuulla on huolehtia siitä, että kuntalaiset saavat riittävän tiedon ja sitä kautta mahdollisuuden osallistua tapahtumiin ja tilaisuuksiin. Keinot ovat monipuolistuneet. Suomen kuntaliitto toteaa Kuntaviestinnän oppaassa, että *”digitalisaatio, sosiaalinen media ja palvelukulttuuri ovat juurtuneet myös osaksi kuntamarkkinointia”* (Kuntaviestinnän opas 2017, 38). Myös Helena Vallo ja Eija Häyrinen toteavat kirjassaan *Tapahtuma on tilaisuus, että ”organisaation maine syntyy ja kehittyy (suuntaan taikka toiseen), kun organisaatio kohtaa sidosryhmiään erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Näissä tilanteissa sidosryhmät tekevät tulkintoja organisaation toiminnasta”* (Vallo & Häyrinen 2016, 39). Kansalaisopistojen juhlat ja erilaiset näyttelyt ja tapahtumat ovat juuri tällaisia tilaisuuksia, joissa luodaan mielikuvia opistojen toiminnasta. Sen vuoksi jo suunnitteluvaiheessa pitää miettiä esimerkiksi, miten tilaisuus sopii kyseiseen paikkaan, onko ajankohta sopiva ja onko päällekkäisiä tapahtumia, jotka voivat vaikuttaa epäedullisesti tilaisuuteen.

Valtionvarainministeriön tutkimuksen mukaan vuonna 2008 *”oman asuinkunnan verkkosivut ovat jo pidemmän aikaa olleet julkishallinnon suosituin verkkosivusto”* (Suomen kuntaliitto 2010, 9). *”Kunnan verkkopalvelujen käyttäjälähtöisen suunnittelun yksi peruslähtökohdista on verkkosivujen sisällön tuottaminen kuntalaisen näkökulmasta”* (Suomen kuntaliitto 2010, 13). Yksi haaste

verkkosivujen suunnittelussa on älypuhelimien ja tablettien yleistynyt käyttö internetsivujen lukulaitteena. Niiden ruuduille ei mahdu läheskään niin paljon tietoa kuin perinteisen pc-tietokoneen näyttöruutuun. Tästä johtuen sisällön suunnittelu on entistä haastavampaa. Kuntien verkkoviestintäohje on painottanut jo vuonna 2010 verkkopalvelujen esteettömyyttä ja helppokäyttöisyyttä. Kuntien ja kaupunkien palvelut verkossa pitää olla kaikkien saavutettavissa. (Suomen kuntaliitto 2010, 18.)

Ville Kormilainen toteaa kirjassaan Saiturin markkinointikirja, että *"Facebook on suurin, kaunein ja mahtavin, mutta sosiaalisen median palveluja löytyy ihan oikeasti jokaiseen lähtöön. Melkein kaikkeen tekemiseen on olemassa joku sovellus, nettisivusto tai muu vastaava palvelu, johon sanan some voi kytkeä"* (Kormilainen 2013, 39.)

3.2 Kolarin kansalaisopiston tiedotuskanavat

Markkinointia ja tiedottamista ei pidä tehdä ja tarkastella liian suppeasti yhden tiedotusvälineen kautta. On muistettava, että markkinointi on ihmislähtöistä, sitä tehdään ja toteutetaan eri teknologian välityksellä. (Juslén 2009, 20.) Kolarin kansalaisopiston markkinointi ja tiedottaminen perustuu kuntastrategiaan, kunnan oman ohjeistuksen mukaisesti.

Opiston lukuvuoden kurseista kunnan alueen asukkaita tiedotetaan ensisijaisesti syksyisin jaettavan painetun opinto-oppaan muodossa graafisen ohjeistuksen mukaisesti. Opas toimii samalla koko sivistystoimen (hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen palvelujen toimiala) "lukuvuositedotteena". Se sisältää kurssitietojen lisäksi sivistystoimen henkilöstön puhelinnumerot ja kirjastoauton aikataulut vuodeksi eteenpäin. Päätösten tekijöiden eli sivistyslautakunnan jäsenten nimet ilmoitetaan myös oppaassa. Oppaassa julkaistaan myös mahdollisuuksien mukaan alustavat tiedot tulevista kansalaisopiston tapahtumista, kuten oppilastöiden näyttelyn ja kevätjuhlan ajankohdat.

Sellaisten kurssien ja tapahtumien joiden tiedot saadaan sen jälkeen, kun painettu opinto-opas on jo jaettu kotitalouksiin, tiedottamista jatketaan mm. paikallislehden avulla. Se on samalla kunnan ns. virallinen tiedotuslehti. Tätä tiedot-

tamismahdollisuutta voidaan hyödyntää joka toinen viikko. Vastaavat tiedot ovat esillä kunnan kotisivuilla ja Facebook-ympäristössä. Sosiaalista mediaa pyritäänkin hyödyntämään entistä enemmän. Esimerkiksi sirkusryhmien opiskelijat ja opettajat ovat perustaneet oman yhteisön Facebookiin, joka toimii kurssiryhmien sisäisessä tiedottamisessa. Ryhmässä ilmoitetaan kurssin mahdollisista muutoksista ja muista tiedotteista. Se on todettu nopeaksi ja toimivaksi tiedottamisen muodoksi kurssiryhmän sisällä. Sirkusryhmien opiskelijat ovat pääsääntöisesti nuoria, peruskouluikäisiä.

3.3 Tornion kansalaisopiston tiedotuskanavat

Tornion kansalaisopisto tiedottaa kaupungin alueen asukkaita ensisijaisesti elokuussa jaettavan painetun opinto-ohjelman muodossa. Opinto-ohjelma antaa tiedot lukuvuoden kursseista kurssikuvauksineen. Lisäksi opinto-ohjelma antaa tietoa mm. kursseille ilmoittautumisista, kurssipaikan perumisesta, kurssimaksujen laskutuksista ja suunnitelluista tapahtumista lukuvuoden aikana. Opettajille opinto-ohjelmasta löytyy tietoa mm. koulutuksista, joka on heille tarkoitettua.

Uutena tiedotuskanavana on kurssien esittelyvideoiden julkaiseminen esimerkiksi YouTube-ympäristössä. Tämä ei ole vielä aktiivisessa käytössä, mutta sen käyttö yleistyy tulevaisuudessa. (Hooli 2017.)

Sosiaalisen median välineitä tulevaisuudessa hyödynnetään yhä enemmän kuntasektorilla. Tällaisessa tiedottamisessa pitää huolehtia vuorovaikutuksen ylläpitämisestä. Se on käytännössä monensuuntaista ”nopeaa” vuoropuhelua. (Järvi & Vainikainen 2010, 146.)

4 EMPIIRISEN TUTKIMUKSEN AINEISTON KERUU JA ANALYYSI

Empiirisen tutkimuksen eli kokemuseräisen tutkimuksen aineiston keruu toteutettiin käyttämällä kyselylomaketta. Kysely suunniteltiin niin, että saatuja tutkimustuloksia voitiin muuttaa numeraaliseen muotoon. Kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän käyttäminen oli mahdollinen, koska mm. tutkimusjoukko oli selkeästi rajattu. (Ks. Hirsjärvi ym. 2009, 140.)

4.1 Aineiston keruu

Kyselylomakkeet laadittiin opiskelijoille sekä opettajille, jotka ovat olleet kansalaisopiston toiminnassa mukana opiskelijana tai opettajana lukuvuonna 2015–2016. Oppilaiden yhteystiedoista on jätetty pois alle 16-vuotiaille tarkoitetut kurssit. Opiskelijoiden kyselylomakkeessa pyydetään tietoja vastaajan sukupuolesta, ikäryhmästä ja pääasiallisesta toiminnasta (työllinen, työtön, eläkeläinen ym.). Lomakkeessa pyydetään vastaus kysymyksiin: mistä sai tiedon kursista, jolle on osallistunut viimeisen vuoden aikana, mitä mieltä on kansalaisopiston tiedottamisesta yleensä ja onko saanut riittävästi ennakkotietoa kursseista johon on ilmoittautunut opiskelijaksi. Lisäksi pyydetään arvioimaan kursien ennakkotietojen riittävyttä. Viimeisenä kysymyksenä tiedustellaan, miten opisto voisi parantaa tiedottamistaan ja näkyvyyttään.

Opettajille tarkoitetussa kyselylomakkeessa pyydettiin vastaavia tietoja. Lisäksi pyydetään vastausta siihen, mitä opetusaineita opettaja on opettanut lukuvuonna 2015–2016 sekä oma arvio siitä, miten on itse markkinoinut kurssejaan.

Kysely lähetettiin Kolarin ja Tornion kansalaisopistojen yhteensä 111 opettajalle ja 1506 oppilaalle. Kolarin kansalaisopiston opettajien lukumäärä 111 opettajasta oli 40 opettajaa, ja Tornion kansalaisopiston opettajien lukumäärä oli 71 opettajaa. Opiskelijoiden vastaavat luvut 1506 opiskelijasta oli Kolarin kansalaisopiston osalta 429 opiskelijaa ja Tornion kansalaisopiston osalta 1077 opiskelijaa. Vastausaikaa opettajilla oli kahdeksan vuorokautta ja opiskelijoilla seitsemän vuorokautta. Kyselytutkimuksen etu on sen tehokkuus. Se voidaan lähettää suurelle joukolle ihmisiä, ja aineisto on nopeasti muutettavissa

haluttuun raportointimuotoon. Kyselytutkimuksen heikkous on esimerkiksi se, kuinka rehellisesti opettajat ja oppilaat ovat kyselyyn vastanneet. (Hirsjärvi ym. 2009, 195.)

4.2 Analyysi

Tutkimuksessa saadut vastaukset muutetaan taulukkomuotoon siten, että kummankin opiston tiedot ovat erikseen. Lisäksi vastauksissa erotellaan oppilaat ja opettajat. Saaduista tuloksista selvitetään mm. opiskelijoiden eri ikäryhmien tiedotuskanavan käyttöä kurssivalintoja tehdessä sekä opiskelijoiden ja opettajien mielipiteet ja parannusehdotukset näkyvyyden parantamiseksi.

Vastauksia saatiin määräaikaan mennessä 26 opettajalta ja 280 oppilaalta. Vastausprosentit olivat opettajilla 23 prosenttia ja oppilailla 19 prosenttia. Kolarin vastausprosentit olivat opettajilla 30 prosenttia ja oppilailla 23 prosenttia. Tornion kansalaisopiston vastaavat luvut olivat opettajilla 20 prosenttia ja oppilailla 17 prosenttia.

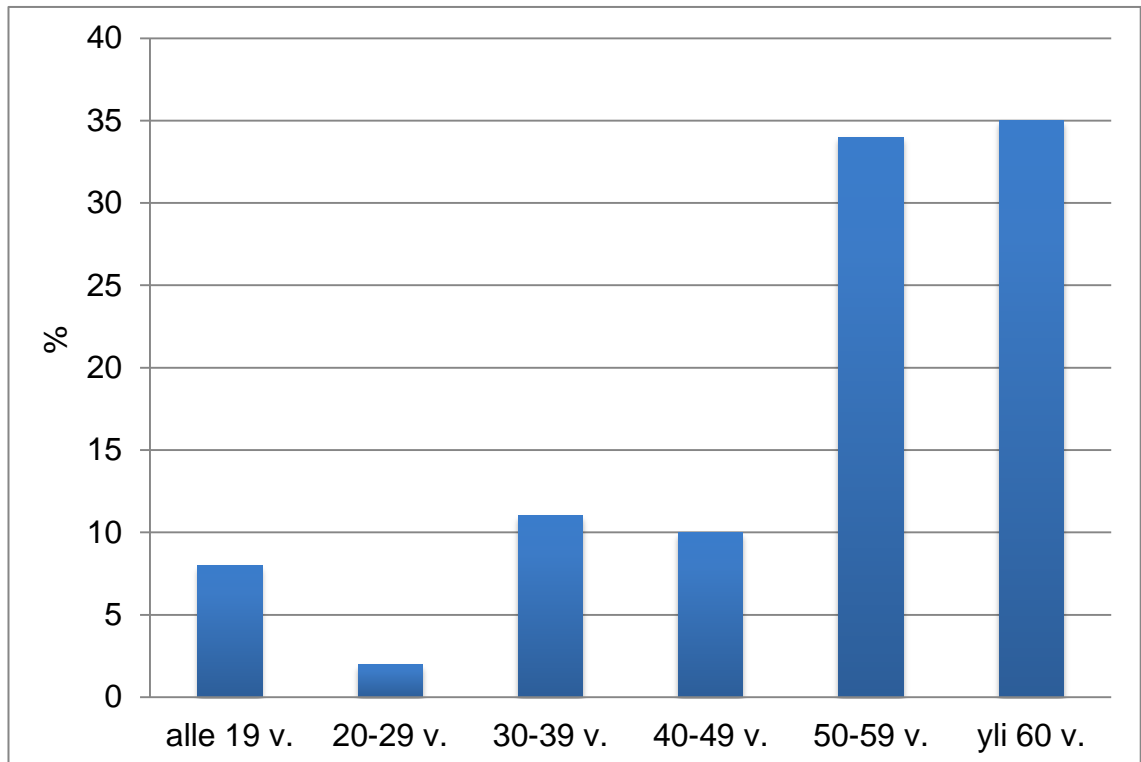
5 TULOKSET

Vastauksia saatiin yhteensä Kolarin ja Tornion kansalaisopiston opiskelijoilta 280 ja opettajilta 26, eli yhteensä 306. Tulokset kuvaavat hyvin molempien opistojen sen hetkistä tilannetta, lisäksi saaduilla vastauksilla voidaan tehdä vertailuja opistojen kesken.

Kolarin kansalaisopiston opiskelijoiden tulokset kertovat, että saatujen vastausten perusteella vastaajista oli naisia 77 prosenttia ja miehiä 21 prosenttia. Kaksi prosenttia vastaajista ei ilmoittanut sukupuoltansa kyselyssä. Tornion kansalaisopiston opiskelijoiden tulokset vastaavasti kertovat, että saatujen vastausten perusteella vastaajista oli naisia 83 prosenttia ja miehiä 17 prosenttia.

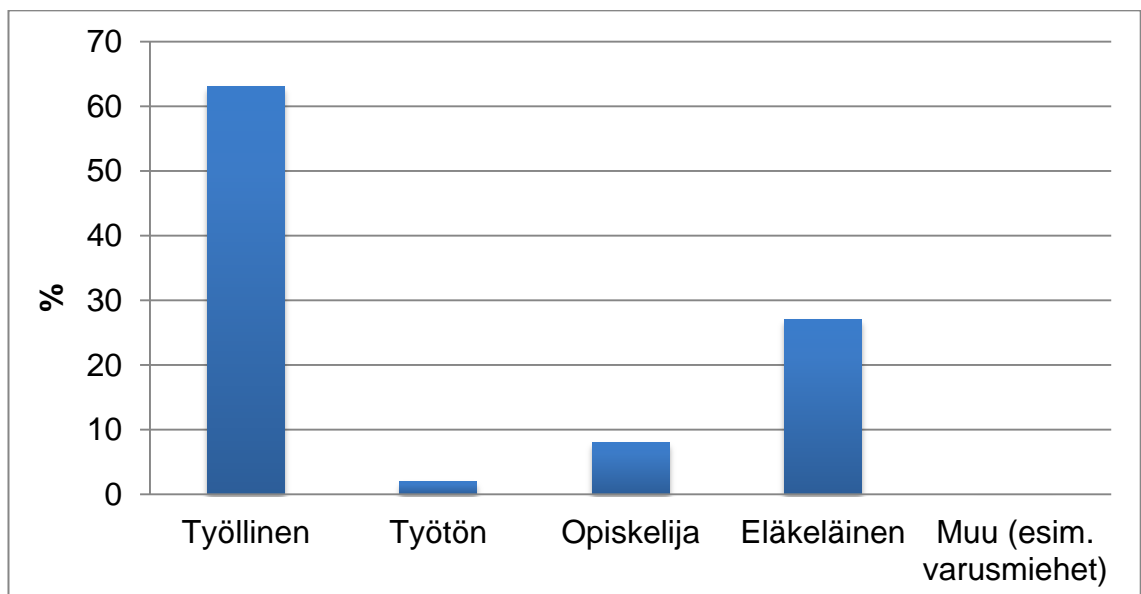
5.1 Kolarin kansalaisopiston oppilaiden tulokset

Kuviosta 1 selviää, että iäkkäämpien osuus eli yli viisikymmentävuotiaiden ryhmä on selkeä enemmistö 69 prosentilla. Kahdenkymmenen ja viidenkymmenen ikäryhmän osuus on 23 prosenttia ja alle yhdeksäntoistavuotiaiden osuus 8 prosenttia.

Kuvio 1. Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden ikäjakauma Kolarin kansalaisopistossa

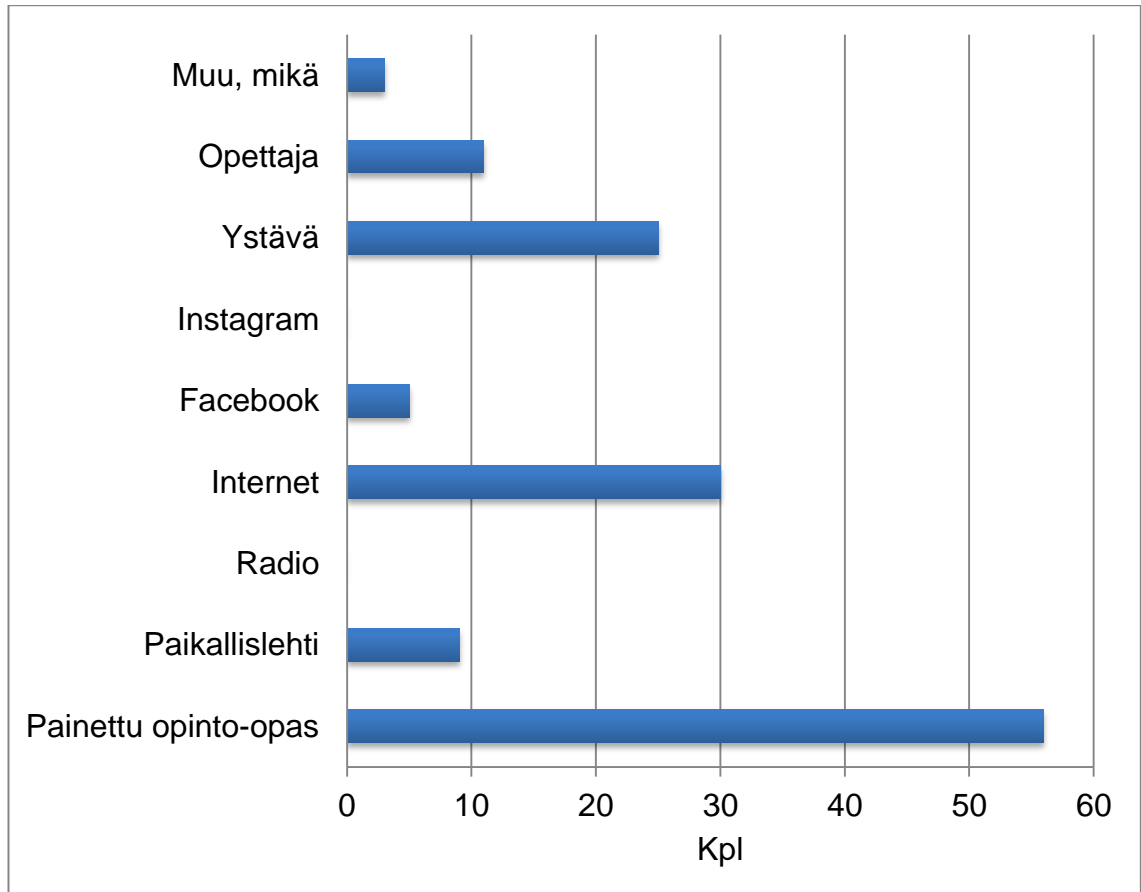
Kuviosta 2 selviää, että opiskelijoiden pääasiallinen toiminta opiskeluhetkellä on työllinen 63 prosentissa. Työttömien ja opiskelijoiden osuus yhteensä on 10 prosenttia eläkkeellä olevien määrän ollessa 27 prosenttia.

Kuvio 2. Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden pääasiallinen toiminta Kolarin kansalaisopistossa

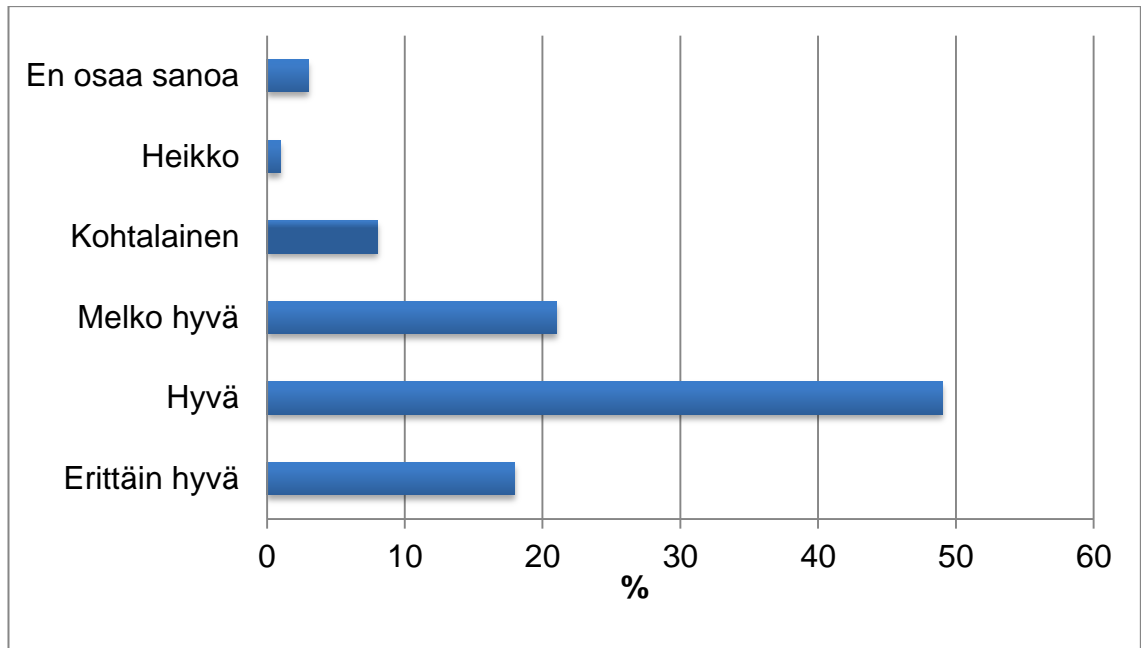

Kuviosta 3 selviää, että painettu opinto-opas ja paikallislehti yhteensä ovat ylivoimaisesti suosituimpia tiedotuskanavia. Ne valitsi vastaukseen 56 opiskelijaa. Sosiaalisen median ja ystävän/opettajan osuudet yhteenlaskettuna ovat lähes yhtä suuret. Paikallislehden valitsi yhdeksän opiskelijaa.

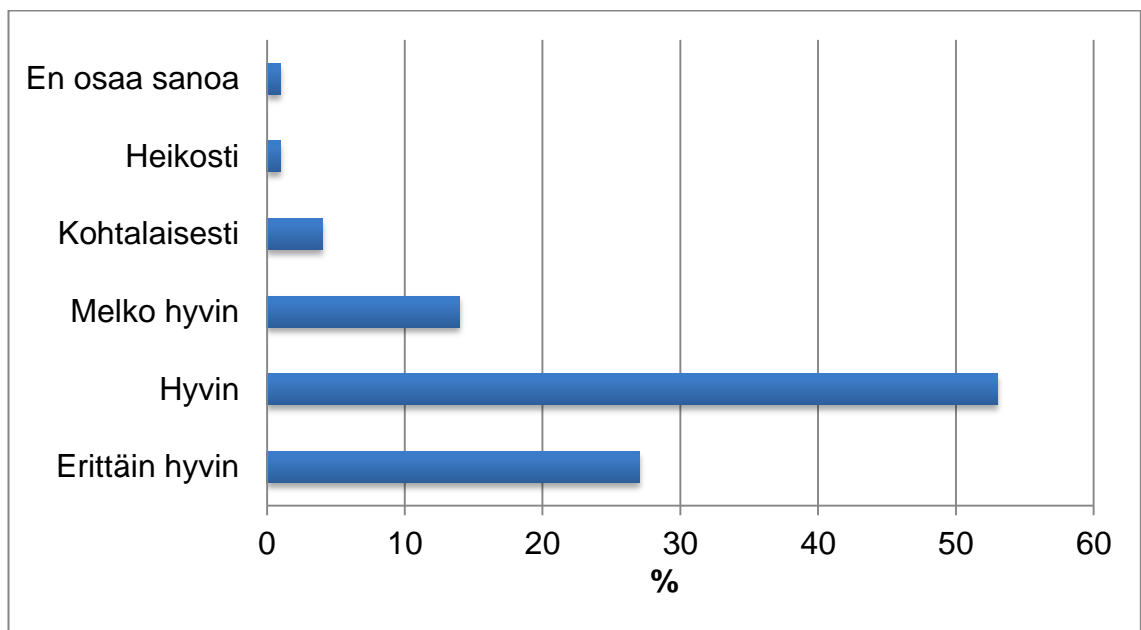
Kuvio 3. Kyselyyn vastanneiden tiedotuskanava valinta josta opiskelija sai tiedon kurssista, johon on osallistunut viimeisen vuoden aikana Kolarin kansalaisopistossa

Kuviosta 4 selviää, että opiskelijat ilmoittivat kansalaisopiston tiedottamisen yleensä olleen hyvää tai erittäin hyvää, 68 prosenttia opiskelijoista oli tätä mieltä. Vain 9 prosenttia ilmoitti sen olevan kohtalaista tai heikkoa.

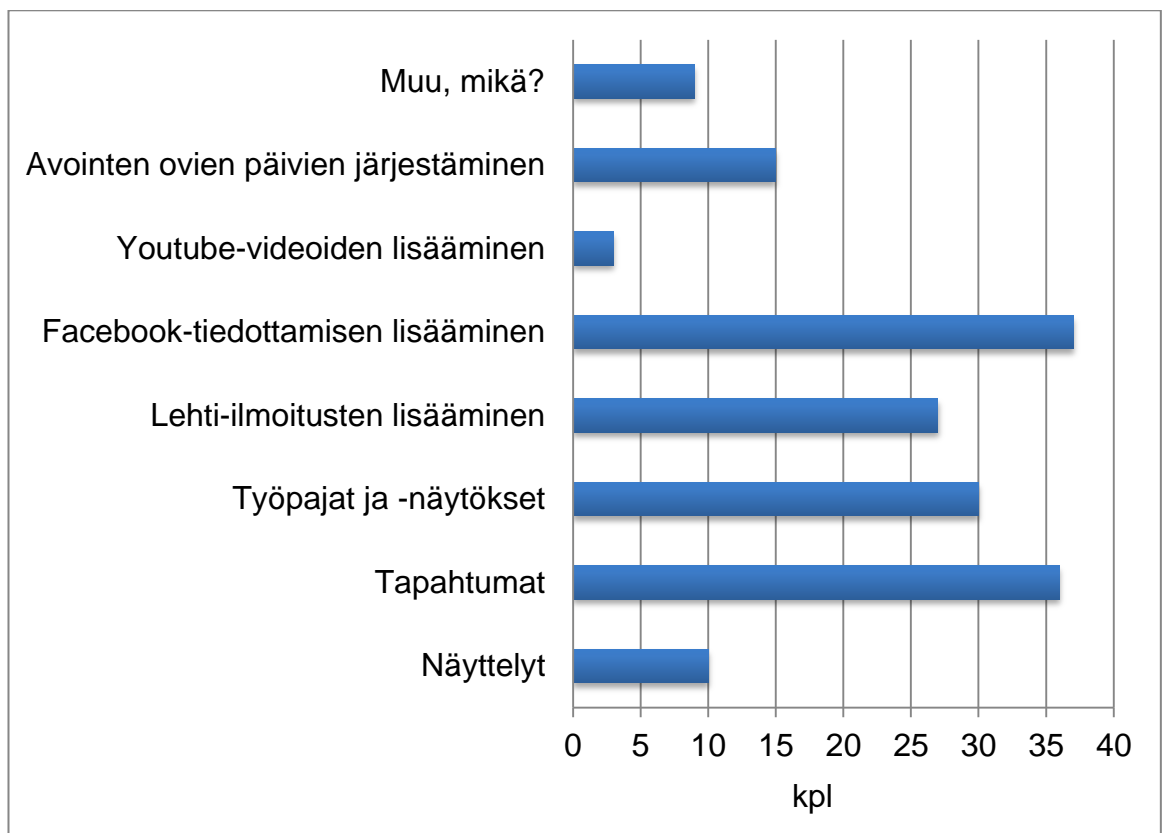
Kuvio 4. Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden mielipide Kolarin kansalaisopiston tiedottamisesta yleensä

Kuviosta 5 selviää, että 80 prosenttia opiskelijoista ilmoitti saaneensa ennakkotietoa kurssista, johon on ilmoittautunut opiskelijaksi, hyvin tai erittäin hyvin. Viisi prosenttia ilmoitti, että tiedottaminen on ollut kohtalaista tai heikkoa.

Kuvio 5. Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden mielipide siitä, onko on saanut riittävästi ennakkotietoa kurssista, johon ilmoittautui opiskelijaksi Kolarin kansalaisopissa

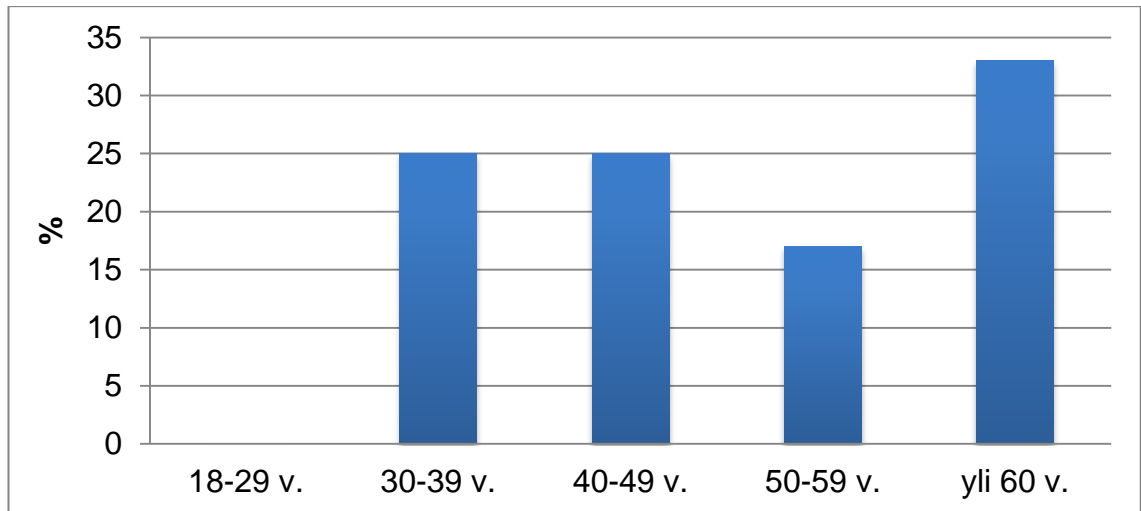
Viimeisenä kysymyksenä opiskelijoilta kysyttiin, millaisia kursseja ja tapahtumia he toivoivat Kolarin kansalaisopiston järjestävän näkyvyyden parantamiseksi. Vastaja on voinut valita useamman kuin yhden vaihtoehdon. Kuviosta 6 selviää, että näyttelyt, tapahtumat ja työpajat/näytökset yhteenlaskettuna ovat lähes yhtä merkittäviä vaihtoehtoja kuin tiedottamisen lisääminen lehdessä ja sosiaalisessa mediassa. Muita esille tulleita asioita ovat esimerkiksi tutustumiskäynnit kursseille, sähköpostitiedottaminen ja ulkopaikkakuntalaisten huomioiminen kohderyhmänä. Muutama vastaaja ilmoitti, että kaikki edellä mainitut vaihtoehdot ovat tarpeellisia, kun halutaan parantaa tiedottamista ja näkyvyyttä.

Kuvio 6. Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden mielipide siitä, miten Kolarin kansalaisopisto voisi parantaa tiedottamistaan ja näkyvyyttään

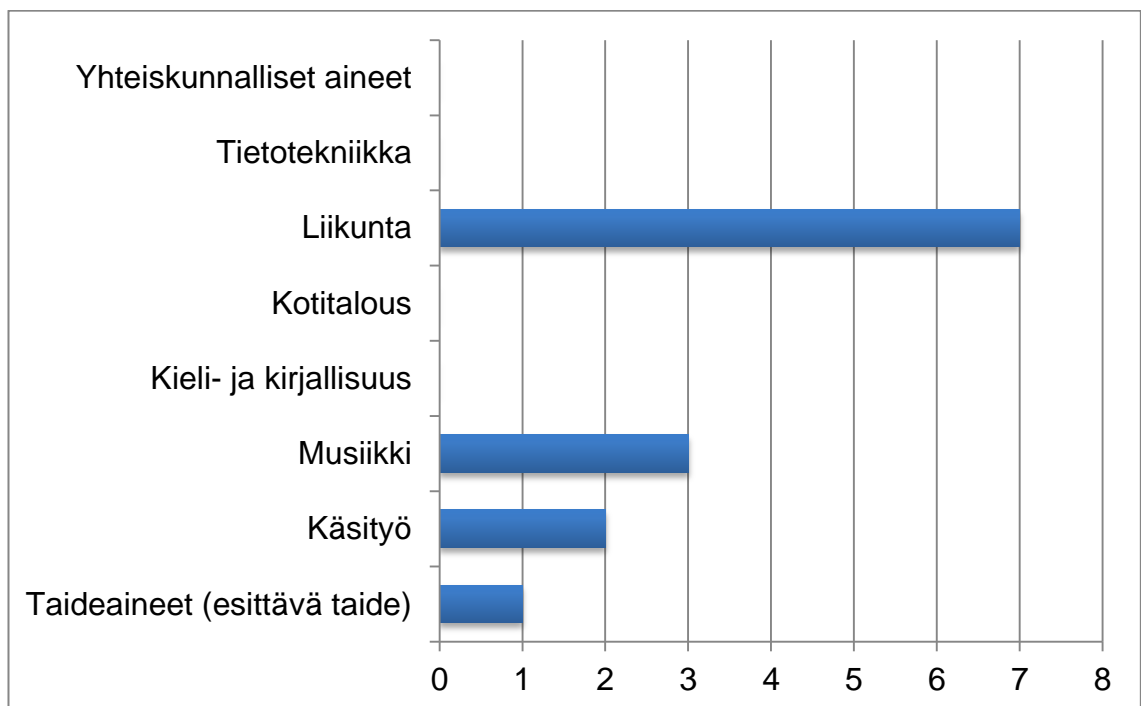
5.2 Kolarin kansalaisopiston opettajien tulokset

Kyselyyn vastanneiden opettajien suurin ikäryhmä on yli 60-vuotiaat. Kuviosta 7 selviää, että heidän osuutensa on 33 prosenttia. Muiden ikäryhmien määrät ovat 17–25 prosentin välillä, mutta alle 30-vuotiaita opettajia ei vastannut kyselyyn yhtään kappaletta.

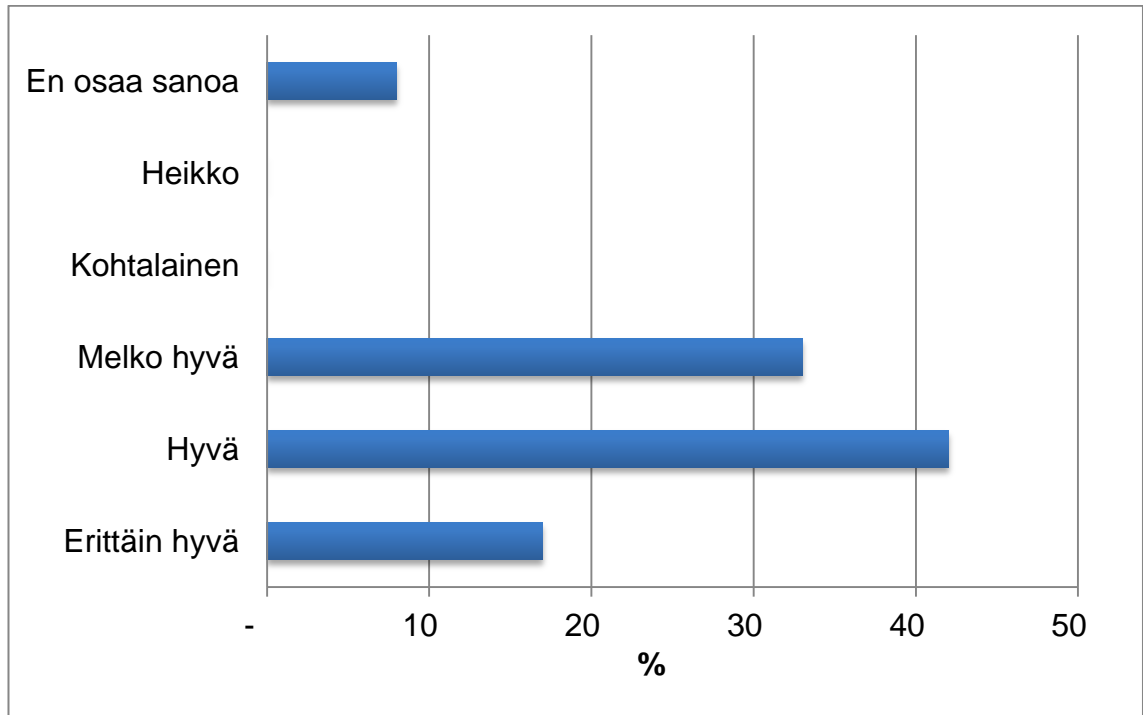
Kuvio 7. Kyselyyn vastanneiden opettajien ikäjakauma Kolarin kansalaisopistossa

Kuviosta 8 selviää, että lukuvuoden 2015–2016 aikana (vastaaja on voinut valita useamman vaihtoehdon) taide-, käsityö-, ja musiikkiaineiden opettajia on kuusi. Liikunnan opettajina on seitsemän opettajaa. Muiden aineiden opettajat eivät vastanneet kyselyyn.

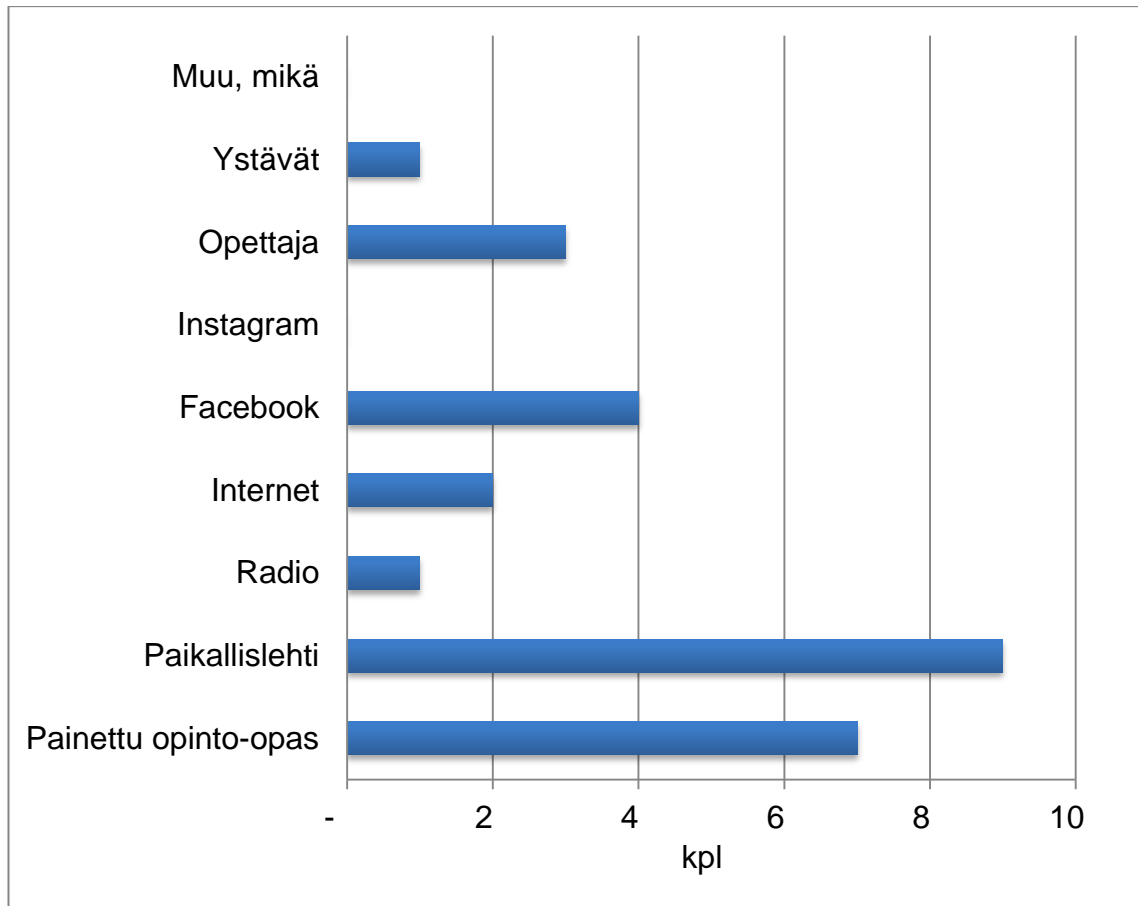
Kuvio 8. Kyselyyn vastanneiden Kolarin kansalaisopiston opettajien opetusaineet, joissa he ovat toimineet opettajana lukuvuoden 2015–2016 aikana

Kuviosta 9 selviää, että 59 prosenttia opettajista ilmoitti kansalaisopiston tiedottamisen yleensä olevan hyvää tai erittäin hyvää. Melko hyvän kannalla on 33 prosenttia vastaajista, ja 8 prosenttia ilmoitti, että ei osaa sanoa.

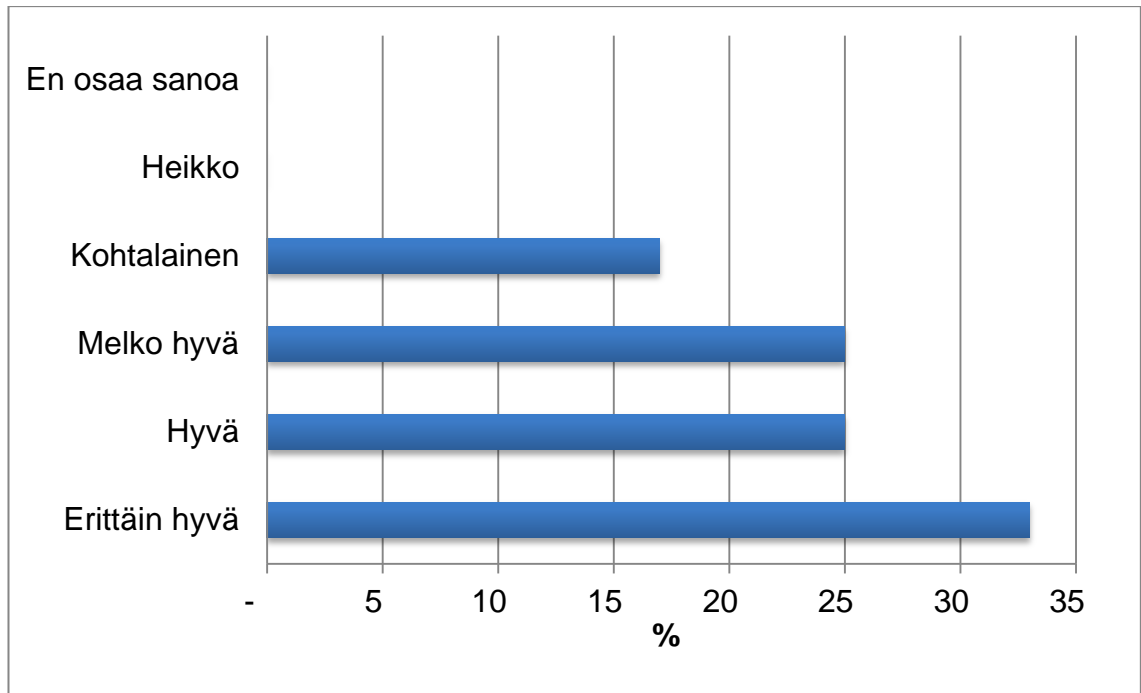
Kuvio 9. Kyselyyn vastanneiden opettajien mielipide siitä, mitä mieltä he ovat Kolarin kansalaisopiston tiedottamisesta yleensä

Kuviosta 10 selviää, että kyselyyn vastanneiden opettajien mielestä paras tiedotuskanava heidän opettamalleen kurssille olisi (vastaajan on voinut valita useamman vaihtoehdon) painettu opinto-opas ja paikallislehti. Tämän ns. perinteisen tiedottamisen muodon valitsi yhteensä 16 vastaajaa. Internetiä ja sosiaalisen median välineitä, kuten Facebookia käyttäisi tiedottamisessa yhteensä kuusi opettajaa. Ystävä/opettaja toimisi parhaiten neljän vastaajan mielestä.

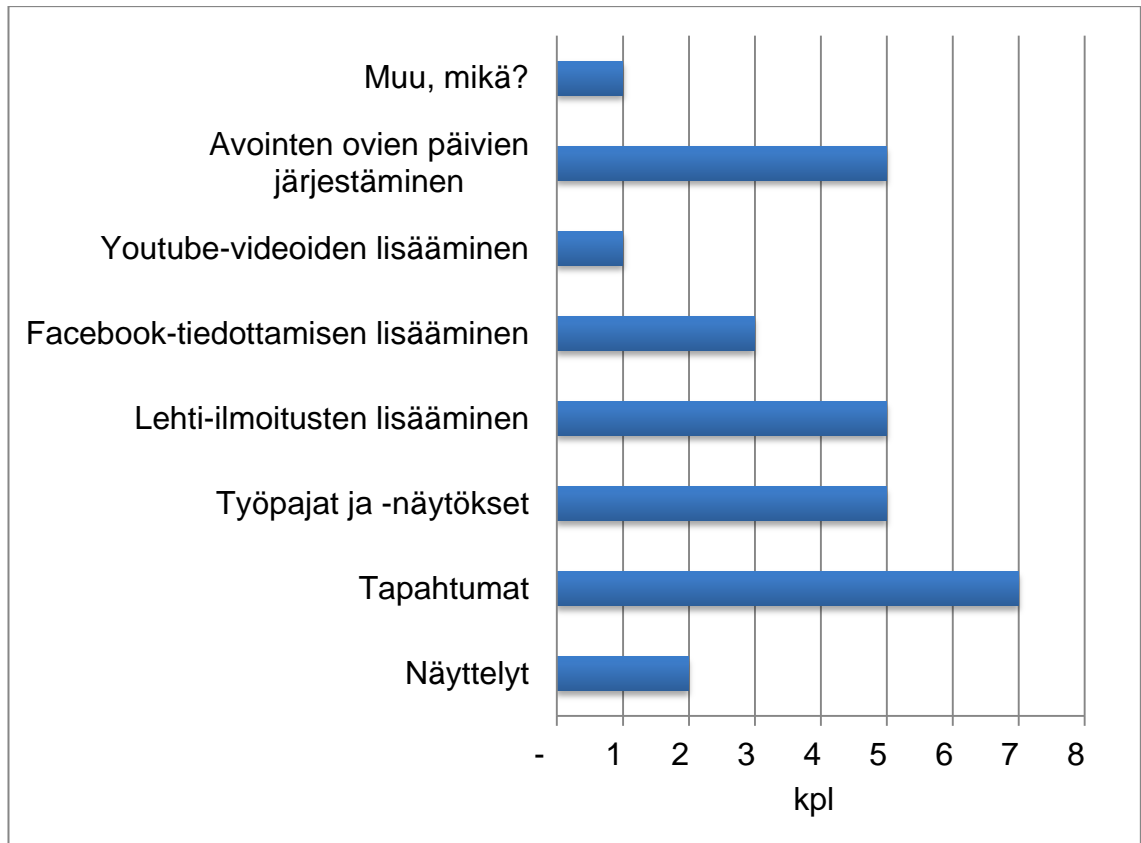
Kuvio 10. Kyselyyn vastanneiden opettajien mielipide siitä, mikä tai mitkä tiedotuskanavat olisivat parhaita vaihtoehtoja heidän opettamille kursseille Kolarin kansalaisopistossa

Kuviosta 11 selviää opettajien oma arvio siitä, miten he ovat mielestään itse markkinoineet kursseja, joissa he toimivat opettajana. Vastaajista 58 prosenttia on mielestään markkinoinut kursseja erittäin hyvin tai hyvin. Vastaajista 42 prosenttia on sitä mieltä, että on markkinoinut melko hyvin tai kohtalaisesti.

Kuvio 11. Kyselyyn vastanneiden opettajien oma arvio siitä, miten he ovat omasta mielestään itse markkinoineet kursseja, joissa ovat toimineet opettajana Kolarin kansalaisopistossa

Viimeisenä opettajilta kysyttiin, millaisia tapahtumia he opettajina toivoisit kansalaisopiston järjestävän näkyvyyden parantamiseksi (vastaaja on voinut valita useamman vaihtoehdon). Kuviosta 12 selviää, että vaihtoehdot näyttelyt, tapahtumat ja työpajat / näytökset valitsi vastaajista yhteensä 14 opettajaa. Lehti-ilmoitusten lisäämisen valitsi viisi opettajaa, ja sosiaalisen median välineet valitsi neljä opettajaa. Avointen ovien päivien järjestämisen kannalla on myös viisi opettajaa. Yksi vastaajista mainitsi muut sosiaalisen median palvelut kuten Instagram ja Snapchat.

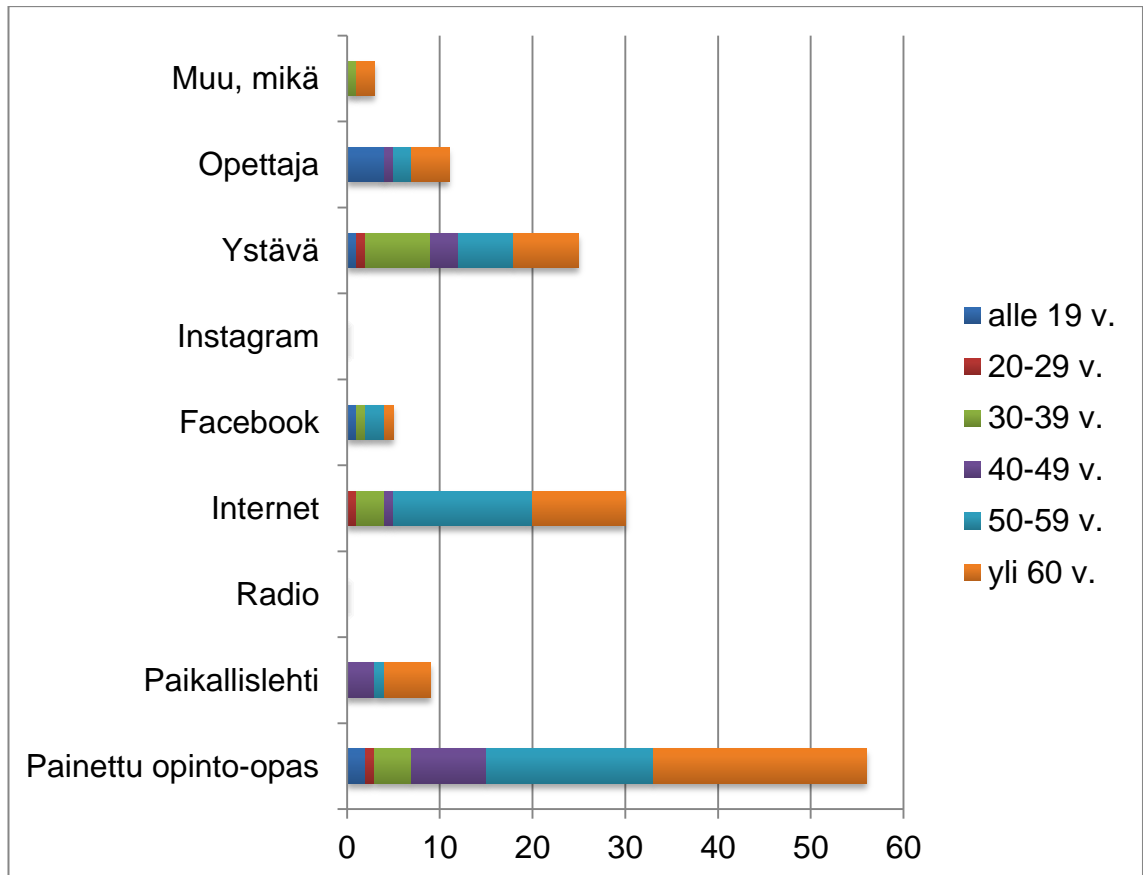

Kuvio 12. Kyselyyn vastanneiden opettajien mielipide siitä, miten Kolarin kansalaisopisto voisi parantaa tiedottamistaan ja näkyvyyttään

5.3 Tiedotuskanavan valinta Kolarissa ikäryhmittäin

Kuviosta 13 selviää, mitä tiedotuskanavaa käyttäen opiskelija Kolarissa on saanut tiedon kurssista, johon on ilmoittautunut opiskelijaksi. Vastaaja on voinut valita useamman vaihtoehdon. Painetun opinto-oppaan valitsee useimmiten yli 50-vuotiaat opiskelijat. Paikallislehdestä tiedon on saanut yhteensä kahdeksan opiskelijaa, joista kaikki ovat 40-vuotiaita tai vanhempia. Internetin eli Kolarin kunnan kotisivujen kautta tiedon on saanut yhteensä 30 opiskelijaa, isoin ikäryhmä on yli 50-vuotiaat. Facebookin käyttöaste on alhainen eikä sen valinneissa käyttäjissä ole selkeää ikäryhmää. Sen on valinnut vastaajista vain viisi. Ystävän on vastaajista valinnut yli 30-vuotiaat, mutta opettajan on valinnut alle 19-vuotiaat ja yli 60-vuotiaat.

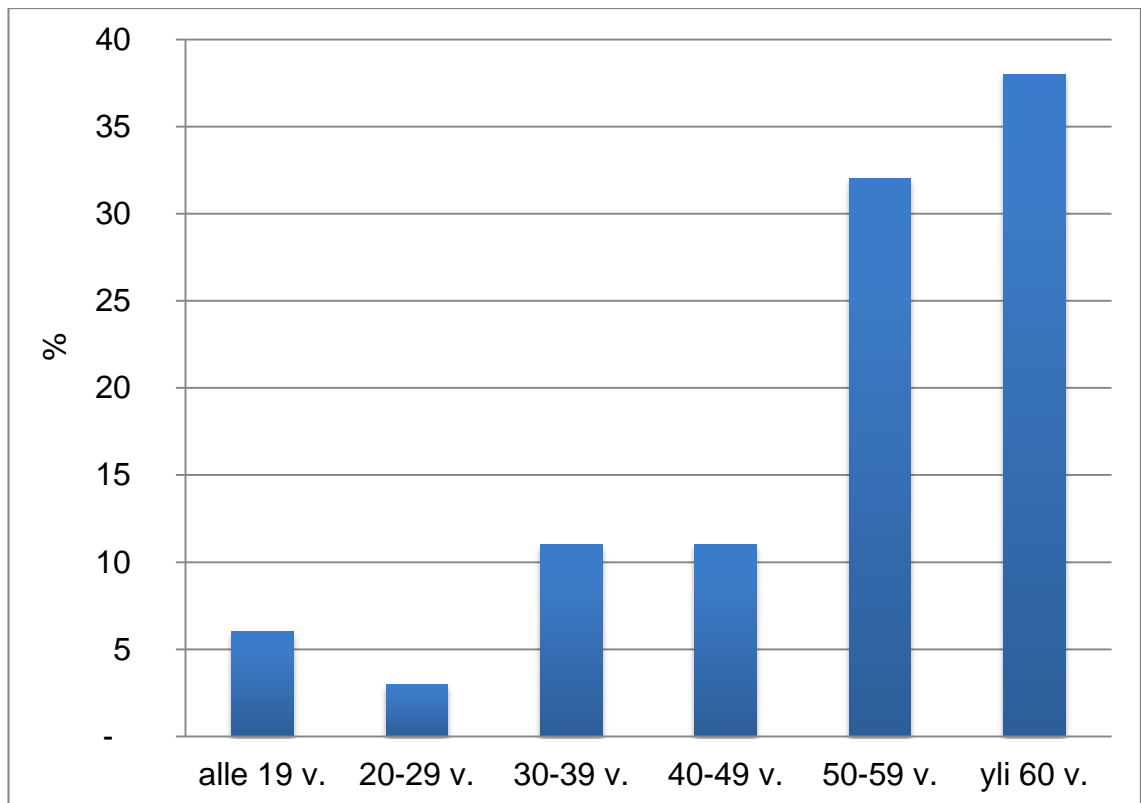

Kuvio 13. Kolarin kansalaisopiston opiskelijoiden tiedotuskanavan valinta eri ikäryhmissä

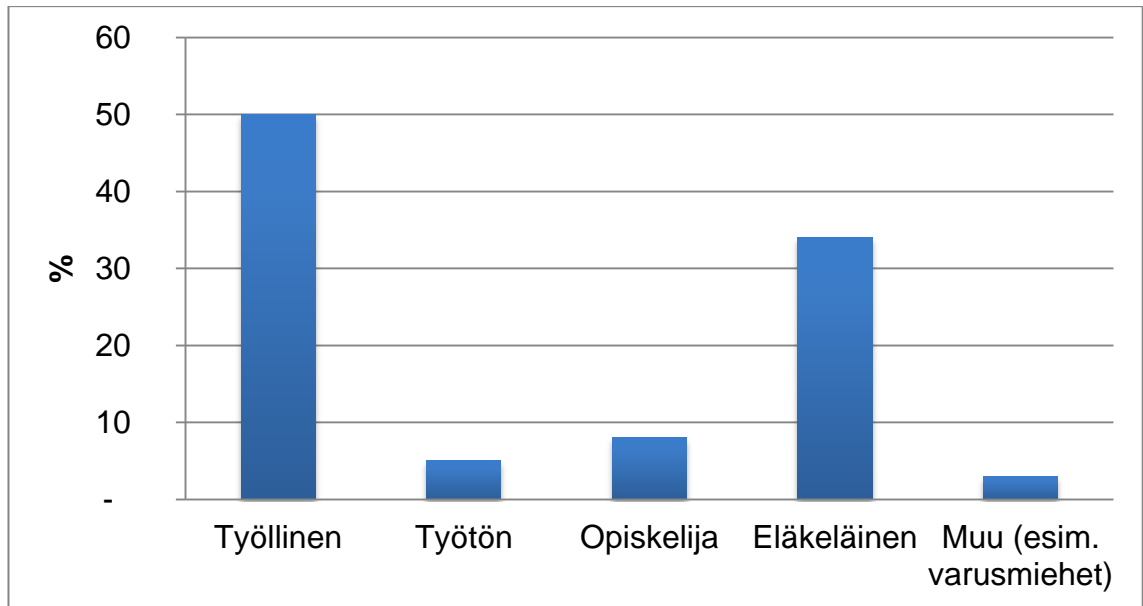
5.4 Tornion kansalaisopiston oppilaiden tulokset

Kuviossa 14 selviää, että iäkkäämpien osuus eli yli viisikymmentävuotiaiden ryhmä on selkeä enemmistö 70 prosentilla. Kahdestakymmenestä viiteenkymmeneen vuotiaiden osuus on yhteensä 25 prosenttia ja alle yhdeksäntoistavuotiaiden osuus 6 prosenttia.

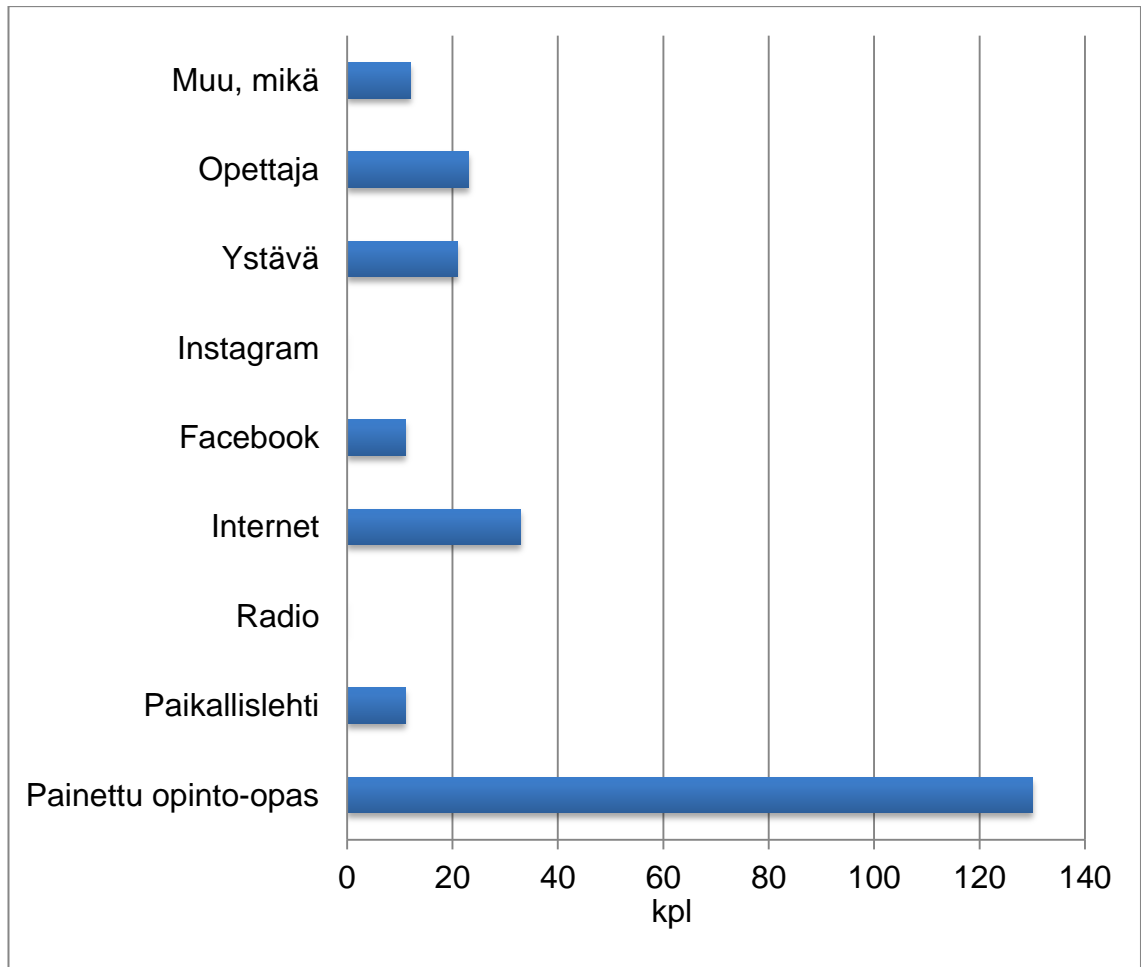
Kuvio 14. Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden ikäjakauma Tornion kansalaisopistossa

Kuviosta 15 selviää, että opiskelijoiden pääasiallinen toiminta opiskeluhetkellä on työllinen. Heidän osuutensa on puolet vastaajista. Työttömien ja opiskelijoiden osuus on yhteensä 12 prosenttia. Eläkkeellä olevien määrä on 34 prosenttia. Vaihtoehto muu, kuten esimerkiksi varusmiehet, on vastaajista kaikkiaan kolme prosenttia.

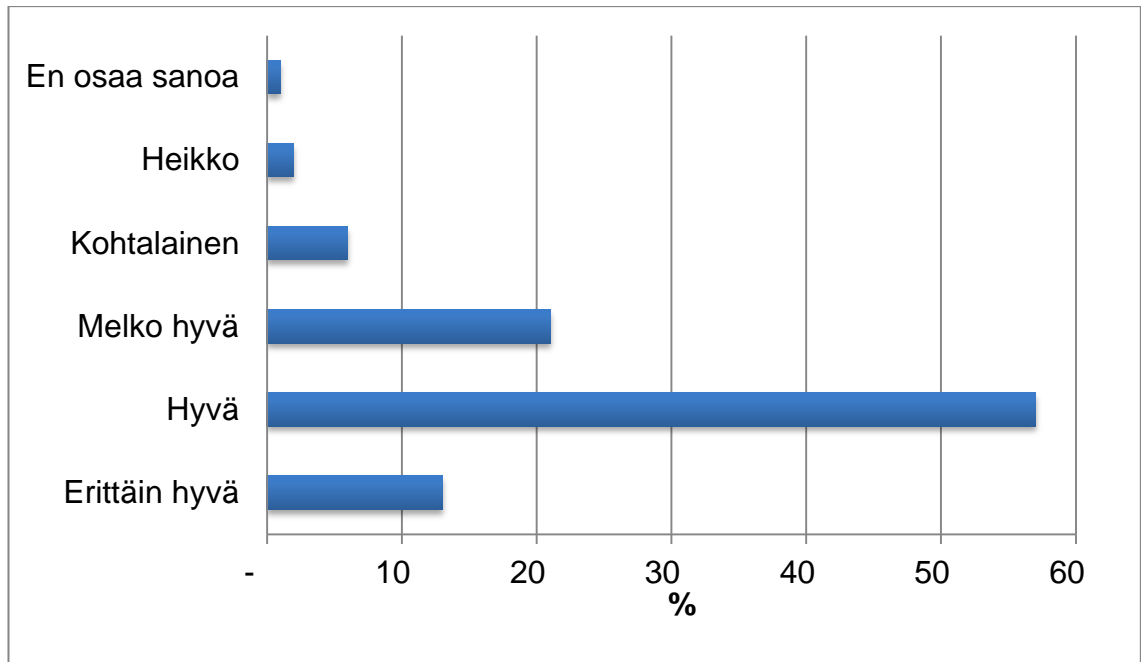
Kuvio 15. Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden pääasiallinen toiminta Tornion kansalaisopistossa

Kuviosta 16 selviää, että painettu opinto-opas on ylivoimaisesti suosituin tiedotuskanava, koska sen valitsi 130 opiskelijaa. Paikallislehden valitsi 11 opiskelijaa. Internetiä ja sosiaalisen median välineitä, kuten Facebookia käyttäisi yhteensä 44 opiskelijaa. Ystävä- tai opettaja-vaihtoehdon valitsi 24 opiskelijaa. Muu-vaihtoehdon valintaa käyttäneet opiskelijat mainitsivat mm., että tieto saatiin siitä, kun jatkoi edellisen vuoden opintoja. Myös työnantajat työpaikoillaan ovat antaneet tietoja opiskelijoille.

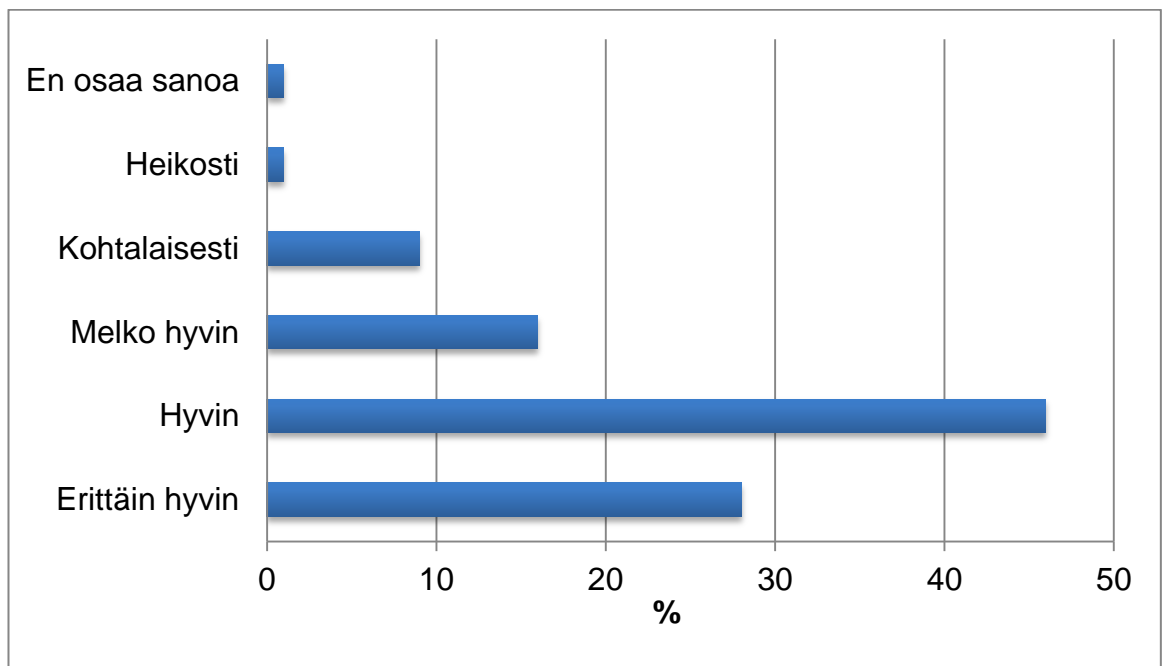
Kuvio 16. Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden tiedotuskanava valinta josta sai tiedon kurssista, johon on osallistunut viimeisen vuoden aikana Tornion kansalaisopistossa

Kuviosta 17 selviää, että 70 prosenttia opiskelijoista ilmoitti kansalaisopiston tiedottamisen yleensä olevan hyvää tai erittäin hyvää. Melko hyvän valitsi 21 prosenttia opiskelijoista ja vain 8 prosenttia ilmoitti sen olevan kohtalaista tai heikkoa.

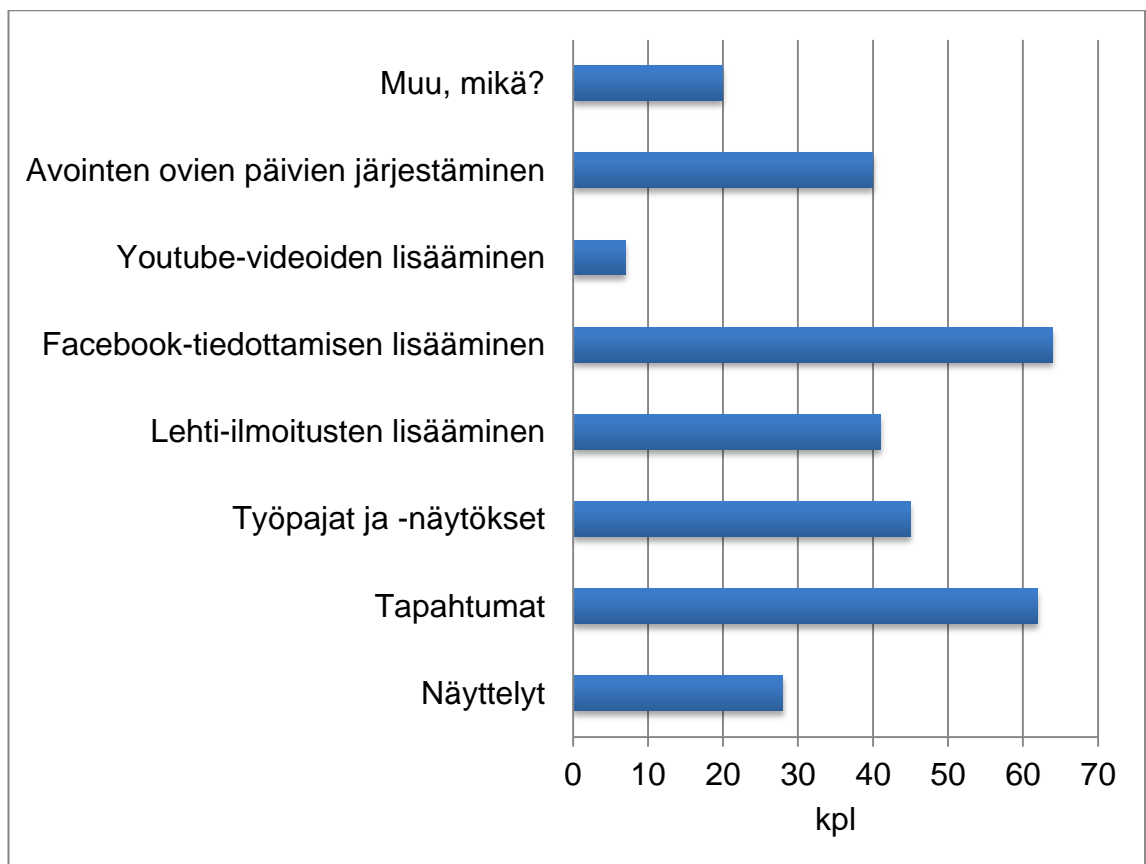
Kuvio 17. Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden mielipide Tornion kansalaisopiston tiedottamisesta yleensä

Kuviosta 18 selviää, että 74 prosenttia opiskelijoista ilmoitti saaneensa hyvin tai erittäin hyvin ennakkotietoa kurssista, johon on ilmoittautunut opiskelijaksi. Melko hyvin tietoa saaneita opiskelijoista oli 16 prosenttia. Kymmenen prosenttia ilmoitti, että tiedottaminen on ollut kohtalaista tai heikkoa.

Kuvio 18. Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden mielipide siitä, onko on saanut riittävästi ennakkotietoa kurssista, johon ilmoittautui opiskelijaksi Tornion kansalaisopissa

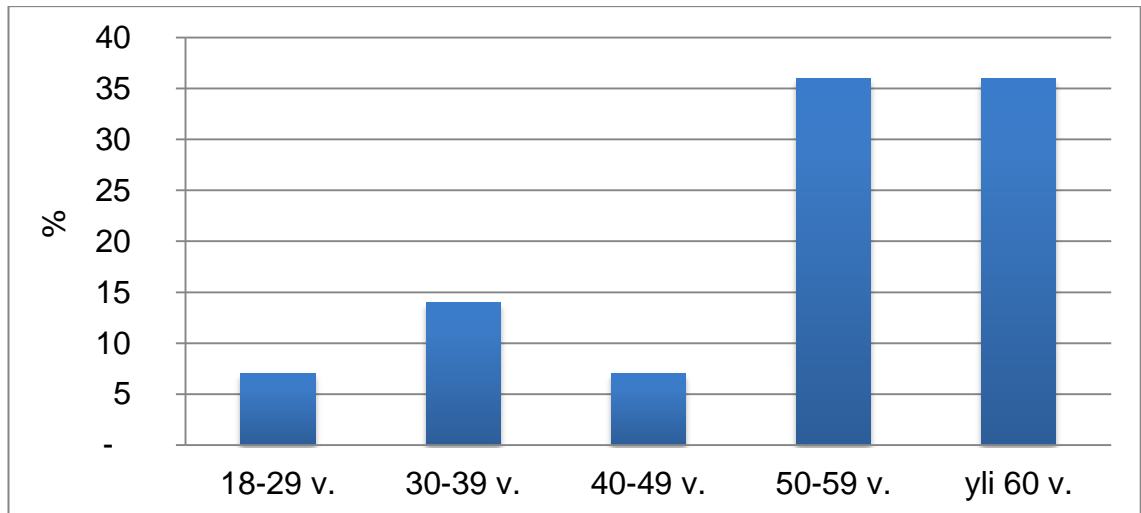
Viimeisenä kysymyksenä opiskelijoilta tiedusteltiin, millaisia kursseja ja tapahtumia he toivoivat kansalaisopiston järjestävän näkyvyyden parantamiseksi. Vastaaja on voinut valita useamman kuin yhden vaihtoehdon. Kuviosta 19 selviää, että näyttelyt, tapahtumat ja työpaja/näytökset valitsi 135 vastaajaa. Lehti-ilmoituksen kannalla on 41, ja avointen ovien päivien kannalla oli 40 opiskelijaa. Sosiaalisen median (Facebook ja YouTube) lisäämisen kannalla on 71 opiskelijaa. Muita esille tulleita asioita ovat mm. sähköposti-ilmoitusten lisääminen, kotisivujen kehittäminen, sosiaalisen median hyödyntäminen ja opinto-oppaan ilmestyminen hyvissä ajoin syksyllä ennen kurssien alkamista.

Kuvio 19. Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden mielipide siitä, miten Tornion kansalaisopisto voisi parantaa tiedottamistaan ja näkyvyyttään

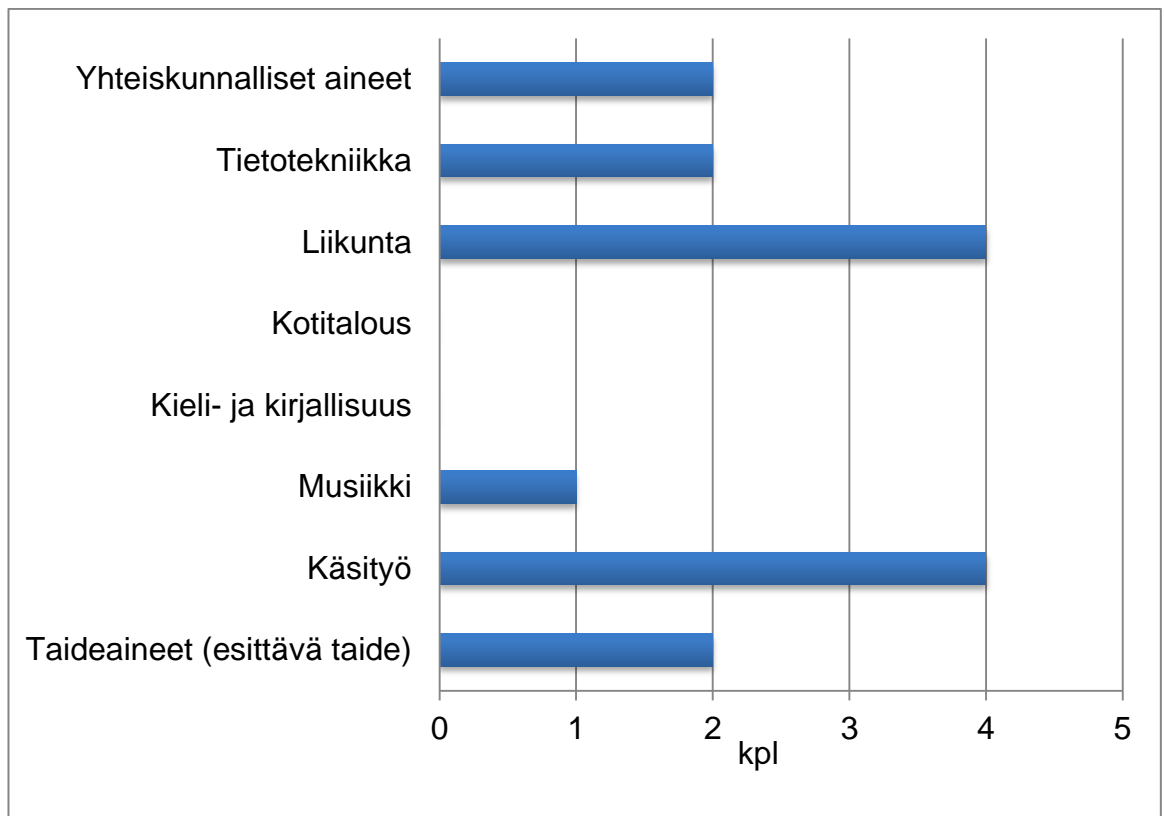
5.5 Tornion kansalaisopiston opettajien tulokset

Kuviosta 20 selviää, että läkkäämpien osuus eli yli viisikymmentävuotiaiden ryhmä on selkeä enemmistö, 72 prosenttia. Muiden ikäryhmien määrät ovat 7-14 prosentin välillä.

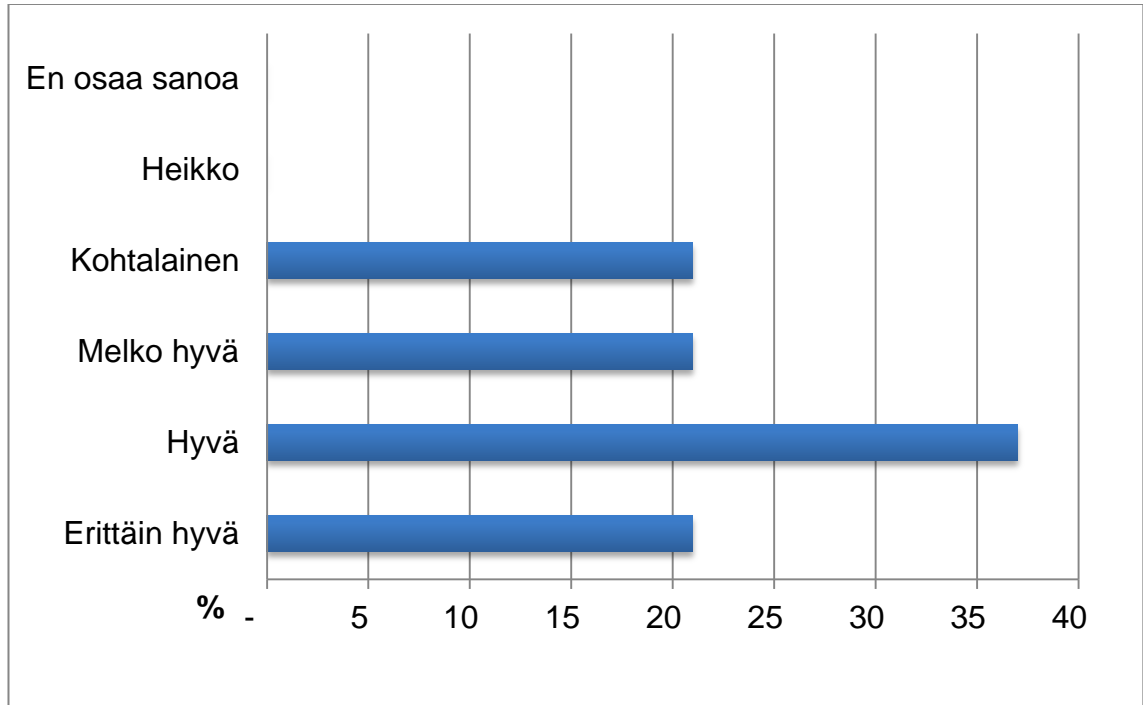
Kuvio 20. Kyselyyn vastanneiden opettajien ikäjakauma Tornion kansalaisopistossa

Kuviosta 21 selviää, että vastaajista lukuvuoden 2015–2016 aikana (vastaaja on voinut valita useamman vaihtoehdon) seitsemän on toiminut taide-, käsityö-, ja musiikkiaineiden opettajina. Liikunnan opettajina on toiminut neljä ja tietotekniikan ja yhteiskunnallisten aineiden opettajina yhteensä neljä opettajaa. Muiden aineiden opettajat eivät vastanneet kyselyyn.

Kuvio 21. Kyselyyn vastanneiden opettajien opetusaineet, joissa he ovat toimineet opettajana Tornion kansalaisopistossa lukuvuoden 2015–2016 aikana

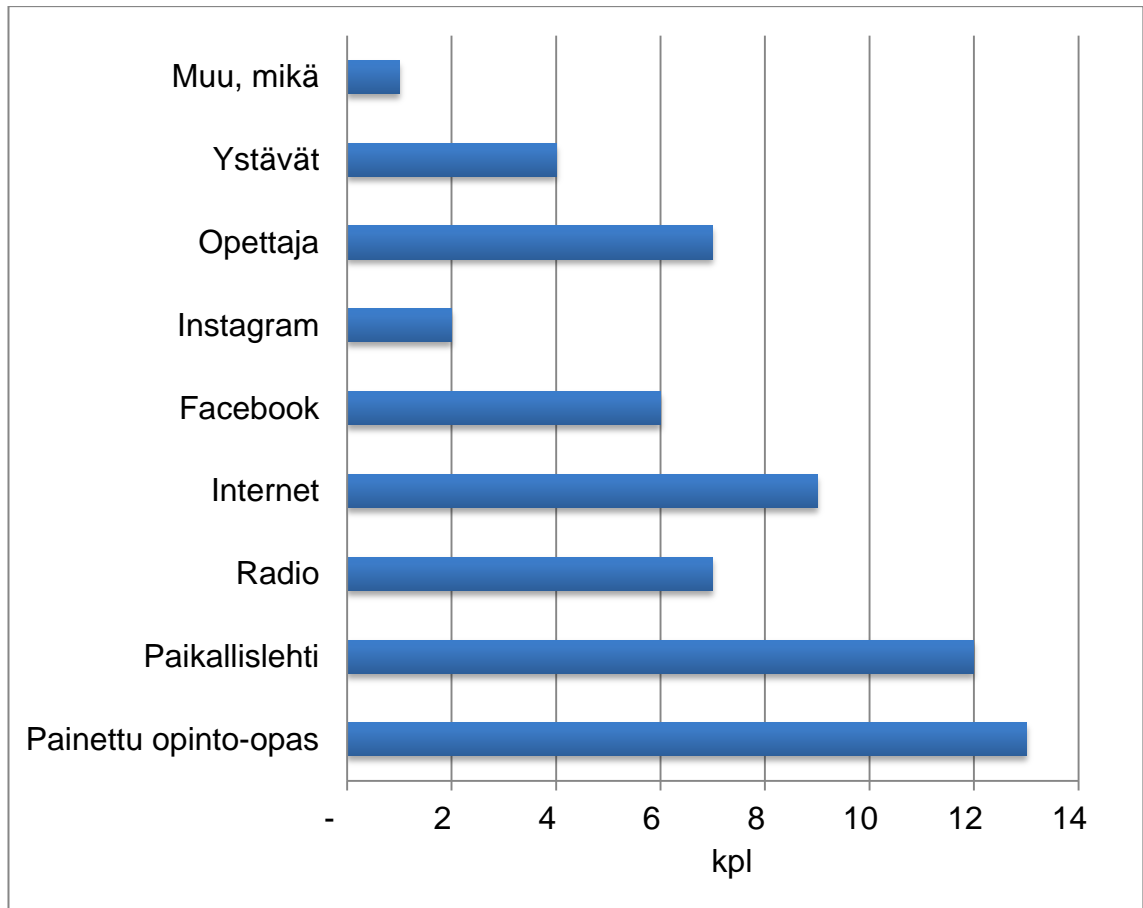
Kuviosta 22 selviää, että 58 prosenttia opettajista ilmoitti kansalaisopiston tiedottamisen yleensä olevan hyvää tai erittäin hyvää. Melko hyvän tai kohtalaisen kannalla on 42 prosenttia vastaajista.

Kuvio 22. Kyselyyn vastanneiden opettajien mielipide siitä, mitä mieltä he ovat Tornion kansalaisopiston tiedottamisesta yleensä?

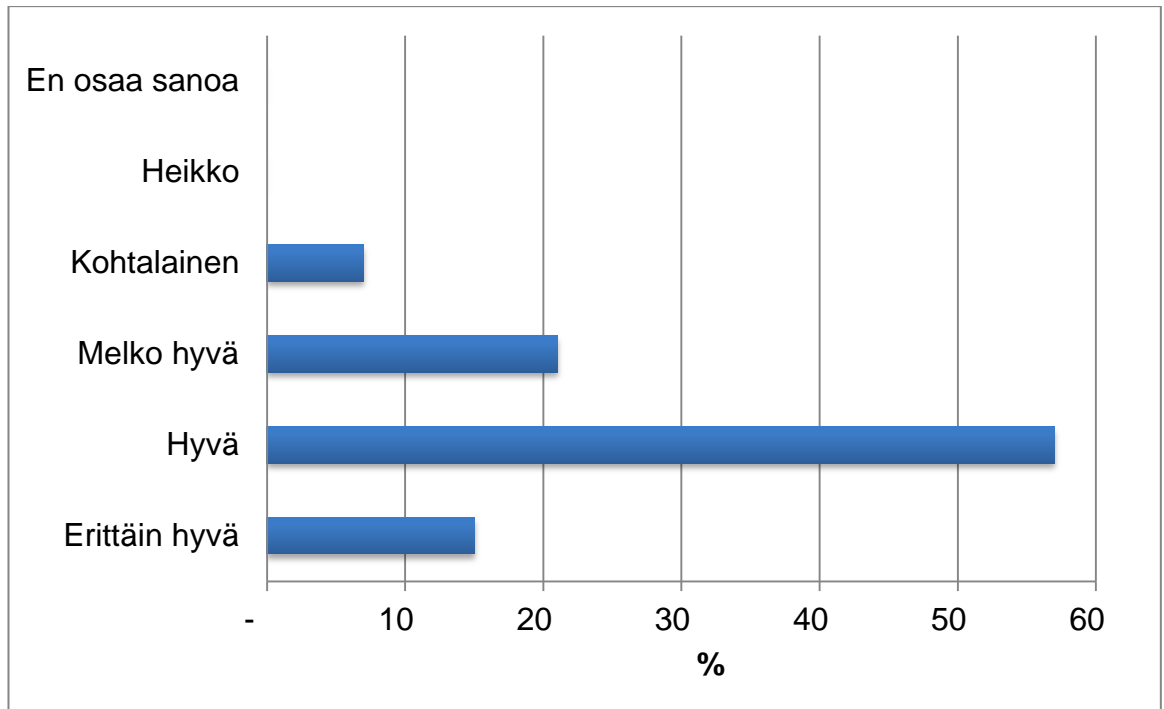
Kuviosta 23 selviää, että kyselyyn vastanneiden opettajien mielestä paras tiedotuskanava heidän opettamalleen kurssille olisi (vastaaja on voinut valita useamman vaihtoehdon) painettu opinto-opas ja paikallislehti. Tämän ns. perinteisen tiedottamisen muodon valitsi yhteensä 25 vastaajaa. Radion tiedotusvälineenä valitsi seitsemän vastaajaa. Internetiä ja sosiaalisen median välineitä kuten Facebookia ja Instagramia, käyttäisi tiedottamisessa yhteensä 17 opettajaa. Ystävää/opettajaa toimisi parhaiten 11 vastaajan mielestä. Yksi opettajista valitsisi vielä koulujen ja kauppojen ilmoitustaulut tiedotuskanavaksi.

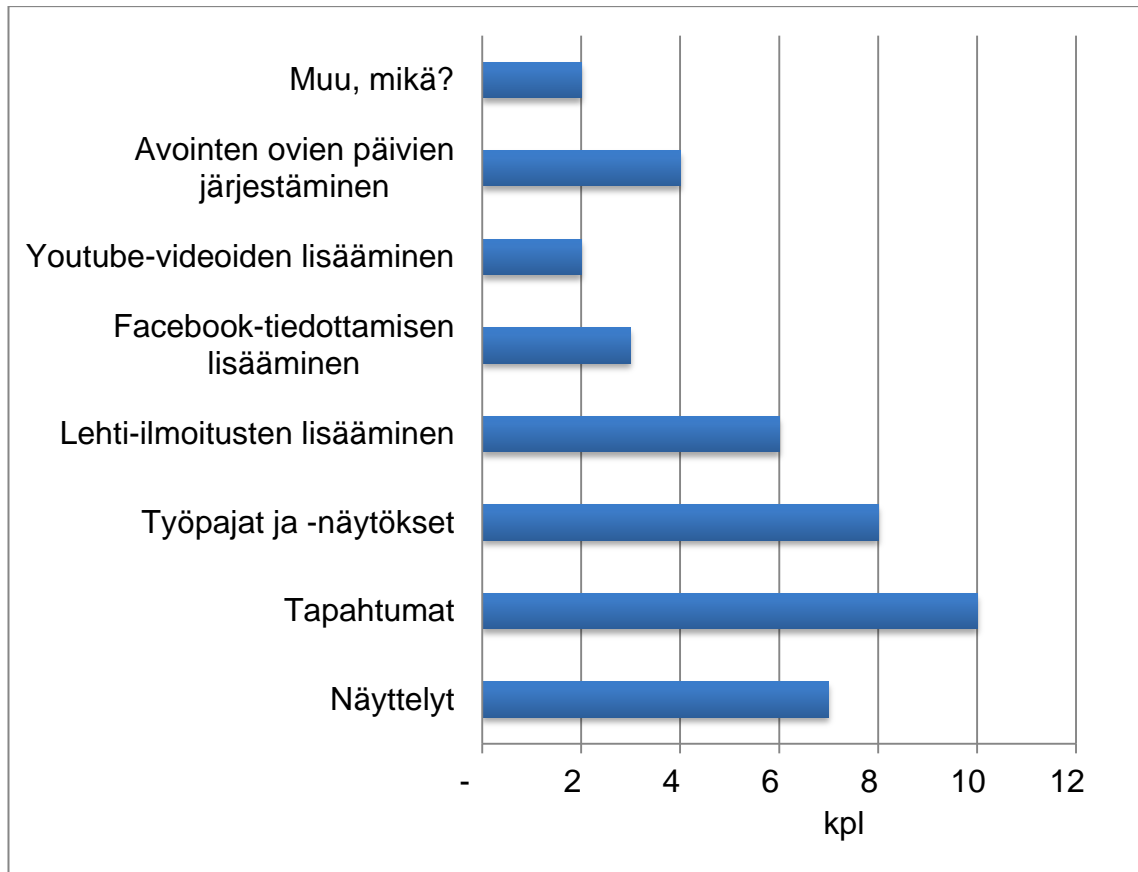
Kuvio 23. Kyselyyn vastanneiden opettajien mielipide siitä, mikä tai mitkä tiedotuskanavat olisivat parhaita vaihtoehtoja heidän opettamille kursseille Tornion kansalaisopistossa

Kuviosta 24 selviää opettajien oma arvio siitä, miten he ovat mielestään itse markkinoineet kursseja, joissa he toimivat opettajina. Opettajista 72 prosenttia on mielestään markkinoinut kursseja erittäin hyvin tai hyvin. Opettajista 28 prosenttia on sitä mieltä, että on markkinoinut melko hyvin tai kohtalaisesti.

Kuvio 24. Kyselyyn vastanneiden opettajien oma arvio siitä, miten he ovat omasta mielestään itse markkinoineet kurssija, joissa ovat toimineet opettajana Tornion kansalaisopistossa

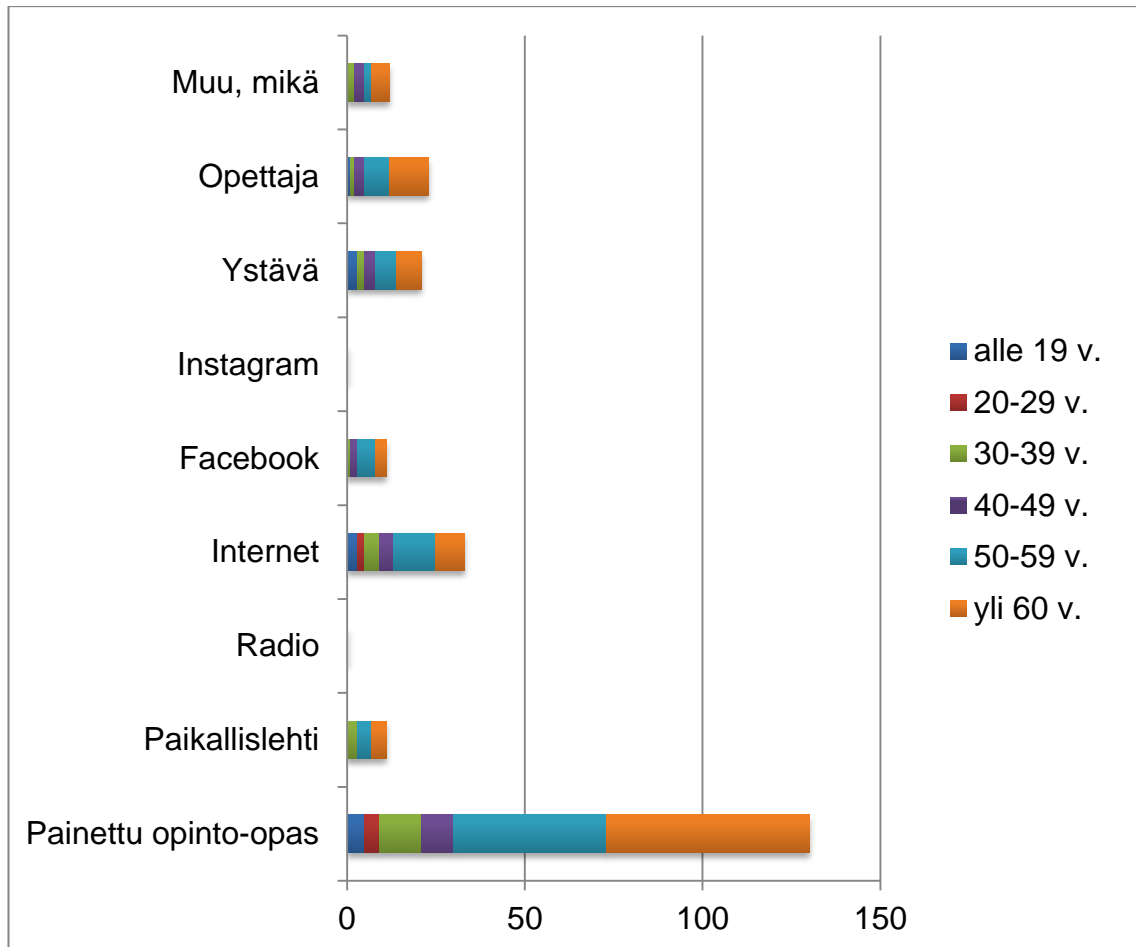
Kuviosta 25 selviää, että kyselyyn vastanneiden opettajien mielestä paras tiedotuskanava heidän opettamalleen kurssille olisi (vastaaja on voinut valita usean vaihtoehdon) näyttelyt, tapahtumat ja työpajat/näytökset. Tämän vaihtoehdon valitsi yhteensä 25 opettajaa. Lehti-ilmoitusten lisäämisen valitsi kuusi opettajaa, ja sosiaalisen median välineet valitsi viisi opettajaa. Avointen ovien päivien järjestämisen kannalla on neljä opettajaa. Yksi opettajista mainitsi kaupunkilehden tiedotusvälineeksi, jolla voitaisiin parantaa näkyvyyttä.

Kuvio 25. Kyselyyn vastanneiden opettajien mielipide siitä, miten Tornion kansalaisopisto voisi parantaa tiedottamistaan ja näkyvyyttään?

5.6 Tiedotuskanavan valinta Torniossa ikäryhmittäin

Kuviosta 26 selviää mitä tiedotuskanavaa käyttäen opiskelija Torniossa on saanut tiedon kurssista johon on ilmoittautunut opiskelijaksi. Vastaaja on voinut valita useamman vaihtoehdon. Painetun opinto-ohjelman valitsee Torniossa niin kuin Kolarissakin useimmiten yli 50-vuotiaat. Paikallislehdestä tiedon on saanut vain 11 opiskelijaa kaikki yli 30-vuotiaiden ikäryhmistä. Internetistä eli Tornion kansalaisopiston kotisivujen kautta tiedon on saanut 33 opiskelijaa. Suurin ikäryhmä on yli 50-vuotiaat. Facebookin käyttöaste on alhainen myös Torniossa. Sen kautta tiedon on saanut 11 opiskelijaa. Ystävän kautta tiedon on saanut yhteensä 21 opiskelijaa ja siinä yli 50-vuotiaat ovat enemmistö. Opettajalta saatu tieto on lähes yhtä suosittu kuin ystävät ja myös siinä yli 50-vuotiaat ovat enemmistö.

Kuvio 26. Tornion kansalaisopiston opiskelijoiden tiedotuskanavan valinta eri ikäryhmissä

5.7 Yhteenveto

Kolarin kansalaisopiston tuloksia verrattaessa Tornion kansalaisopiston opiskelijoiden tuloksiin voidaan todeta, että ne ovat suurelta osin samansuuntaisia. Painettu opinto-opas/ohjelma oli molempien opistojen tärkein tietolähde. Kotisivut ja ystävältä saatu tieto oli kuitenkin Kolarissa noin 50 prosenttia suurempi kuin Torniossa. Opettajalta saatu tieto, Instagram, Facebook ja radio molemmissa opistoissa oli melko vähäinen tietolähde.

Opiskelijoiden mielestä molemmissa opistoissa tiedottamista ja näkyvyyttä voisi parantaa parhaiten Facebook-tiedottamisen avulla. Lisäksi erilaisten tapahtumien järjestäminen, työpajat/näytökset, näyttelyt ja lehti-ilmoitusten lisääminen voisi olla yksi keino.

Opettajien mielestä molemmissa opistoissa tiedottamista ja näkyvyyttä voisi parantaa parhaiten järjestämällä erilaisia tapahtumia, työpajoja/näytöksiä ja näyttelyjä. Myös lehti-ilmoitusten lisääminen oli opettajien mielestä tarpeellista. Opettajat Kolarissa ja Torniossa olivat myös sitä mieltä, että ovat hyvin tai erittäin hyvin markkinoineet itse opettamaansa kurssia.

Ikäryhmistä 20-29-vuotiaiden osuus kyselyyn vastaajista oli todella pieni, sillä heidän osuus oli Kolarissa vain kaksi prosenttia ja Torniossa kolme prosenttia. Suurin ikäryhmä kyselyyn vastanneista on yli 50-vuotiaat molemmissa opistoissa. Heidän osuus opiston toiminnassa on yleensäkin merkittävä.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tutkimuksen ensimmäinen tavoite oli tutkia mitä tiedotuskanavaa opiskelijat ovat käyttäneet etsiessään lukuvuoden kurssitietoja. Kyselyyn saatiin riittävä määrä vastauksia kuvaamaan opistojen yleiskuvaa kurssitiedottamisesta. Kyselyyn vastasi Kolarin ja Tornion kansalaisopistoista yhteensä 280 oppilasta. Saaduista tuloksista saatiin hyvä ja kattava yleiskuva sen hetkisestä tilanteesta. Tutkimuksen tarkoitus oli tuottaa numeraalista tietoa, joka voidaan esittää helpopolukuisina kaavioina.

Opistojen opiskelijoista suurin osa on yli 50-vuotiaita. Kansalaisopistoissa yleisesti opiskelee enemmän ikäihmisiä ja heistä suurin osa on naisia. Suurin mielenkiinto oli selvittää eri ikäryhmien tiedotuskanavan valintoja. Vielä muutama vuosi sitten ajateltiin, että ikäihmiset käyttävät ns. perinteisiä tiedotuksen välineitä kuten paikallislehtiä, painettua opinto-opasta ja radiota. Nuoret / työikäiset puolestaan hyödyntävät enemmän sähköisiä tiedotusvälineitä. Totuus on kuitenkin tänä päivänä jotain muuta; tarvitaan kaikkia tiedotuskanavia yhdessä.

Opinto-opas Kolarissa ja opinto-ohjelma Torniossa olivat oppilaiden mielestä eniten käytetty tiedotuskanava. Opinto-ohjelman/oppaan suosio johtuu todennäköisesti siitä, että siihen on pyritty laittamaan esille kaikki mahdolliset lukuvuoden kurssit. Lisäksi sillä on pitkät perinteet kansalaisopiston tiedottamisessa. Siitä ei ole luovuttu, vaikka on tullut useita edullisempiakin tiedotusvälineitä käytettäväksi.

Toiseksi eniten käytetty tiedotuskanava olikin molemmissa opistoissa kotisivut. Kotisivut saivat yksittäisiä ”korjauskehotuksia”, koska ne ovat kunnan / kaupungin sivustojen alisivuja. Tästä johtuen ne ovat joskus vaikeasti löydettävissä. Yllättävää oli kuitenkin se, että ns. sosiaalisen median tiedotuskanavat Facebook ja Instagram saivat niin pienen suosion. Jos tämä tutkimus toistettaisiin uudelleen muutaman vuoden kuluttua, uskoisin tuloksen muuttuvan tältä osin. Molemmilla kansalaisopistoilla on ollut jo useamman vuoden ajan käytössä omat Facebook-sivut, mutta voi kysyä, onko opiskelijoilla tietoa niiden olemassaolosta.

Opinnäytetyön toinen tavoite oli tutkia, miten kansalaisopistot voivat parhaiten ja tehokkaimmin tavoittaa kuntalaiset sekä millaisia kursseja/tapahtumia kuntalaiset toivovat Kolarin ja Tornion kansalaisopistojen järjestävän.

Kolarin kansalaisopiston opiskelijat odottivat eniten tiedottamisen lisäämistä Facebookissa. Lisäksi opiskelijat odottivat työpaja/näytöksien, näyttelyjen ja tapahtumien lisäämistä. Tämä tulos oli jossain määrin tiedossa. Opisto on yksi merkittävä tällaisien tilaisuuksien järjestäjä kunnassa. Kolarissa yhtenä haasteena on matkailijoiden huomioiminen kurssitarjonnassa. Oikean tiedotuskanavan valitseminen voi olla vaikeaa.

Tornion kansalaisopiston opiskelijat odottivat myös eniten tiedottamisen lisäämistä Facebookissa. Myös Tornion opiskelijat odottivat työpaja/näytöksien, näyttelyjen ja tapahtumien lisäämistä. Tornion kansalaisopiston opiskelijoita tuli useita toiveita sähköposti- ja tekstiviestitiedottamisen lisäämisestä, sekä kotisivujen kehittämisestä. Yleiskuva oli kuitenkin se, että opiskelijat ovat melko tyytyväisiä tämän hetken tiedottamisen tilaan.

Tutkimus tehtiin lisäksi opistojen opettajille. Vastauksia saatiin Kolarista ja Tornionista yhteensä 26 kappaletta. Vastaukset olivat pitkälle samansuuntaisia kuin oppilaillakin. Suurin ero oli lähinnä siinä, että opettajien mielestä paikallislehti olisi paras tiedotuskanava kurssitiedottamisessa. Tämä oli mielestäni yllättävää.

Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että tällä hetkellä tarvitsemme kaikkia tiedotuskanavia, jotka meillä ovat käytettävissä. Tiedottamisessa pitää huomioida kohderyhmä ja todeta se, että painettu opinto-ohjelma/opas on paikansa ansainnut. Ainakin tämän tutkimuksen tulosten perusteella suuriin muutoksiin ei ole tarvetta tiedottamisen ja näkyvyyden parantamisen suhteen.

Tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä voidaan vahvistaa tutkimuksen toistettavuudella. Tutkimus voidaan tehdä esimerkiksi kolmen vuoden kuluttua uudelleen. Saadut tulokset ovat suoraan vertailukelpoisia tietoja keskenään, lisäksi tutkimuksessa käytettävät mittarit ovat helposti ymmärrettäviä. (Ks. Hirsjärvi ym. 2009, 231–232.)

Tämän opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää kansalaisopistojen tiedottamisessa. Opistojen toiminta pääpiirteittäin on samanlaista kaikissa opistoissa.

Esimerkiksi lukuvuoden toiminta alkaa ja päättyy lähes samaan aikaan 148 Suomen opistossa. Lukuvuoden kurssit suunnitellaan kevään ja alkukesän aikana tulevalle lukuvuodelle. Tiedottaminen aloitetaan hyvissä ajoin ennen syyslukukauden alkua. Kurssien ja tapahtumien tiedottamisessa hyödynnetään kaikkia eri tiedottamisen välineitä.

Tämä opinnäytetyö jättää kuitenkin vielä aihetta jatkotutkimukselle. Vastaava kysely voitaisiin tehdä esimerkiksi koko Lapin opistopiirin alueelle. Silloin saataisiin laajempi tieto siitä, mitä tiedotuskanavaa hyödyntäen kansalaisopistojen oppilaat ovat saaneet tietoa tapahtumista ja kursseista, joihin ovat osallistuneet. Lisäksi millaisia tapahtumia opiskelijat ja opettajat toivovat opistojen järjestävän kansalaisopistojen näkyvyyden parantamiseksi. Kyselyn voisi vielä laajentaa tutkimaan millaisia vaikutuksia kansalaisopiston kursseilla ja tapahtumilla on opiskelijalle ollut.

LÄHTEET

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Hooli, T. 2017. Tornion kansalaisopisto. Kansalaisopiston rehtorin haastattelu 19.2.2017.

Juholin, E. 2013. Communicare! Kasva viestinnän ammattilaiseksi. Helsinki: Kopijyvä.

Juslén, J. 2009. Netti mullistaa markkinoinnin. Hämeenlinna: Talentum.

Järvi, U. & Vainikainen, T. 2010. Asiantuntijan mukaan. Viestintäopas media-ajan asiantuntijoille. Jyväskylä: Oy Enostone Ltd.

Kansalaisopistot.fi 2017. Viitattu 28.3.2017

http://kansalaisopistot.fi/kansalaisopistot_pahkinankuoressa/.

Kuntaviestinnän opas 2016. Ohjeet kunnan ja kuntapalveluja tuottavan yhteisön viestintään ja markkinointiin. Kuntaliiton verkkojulkaisu. Helsinki: Suomen Kuntaliitto. Viitattu 28.3.2017

https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/viestintaopas_ebook.pdf.

Kormilainen, V. 2013. Saiturin markkinointikirja: Hyvät ideat ovat ilmaisia. Helsinki: Kauppakamari.

Opetushallitus 2017. Vapaa sivistystyö. Viitattu 23.4.2017

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/vapaa_sivistystyo

Suomen kuntaliitto 2010. Kuntien verkkoviestintäohje. Helsinki: Hakapaino oy.

Tilastokeskus 2017. Väkiluku sukupuolen mukaan alueittain sekä väestömäärän muutos 31.12.2016. Viitattu 1.5.2017

http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vaerak/010_vaerak__tau_123.px/?rxid=10a814f0-966f-445b-b5b5-7549841095ae.

Vallo, H. & Häyrinen, E. 2016. Tapahtuma on tilaisuus. 5., uudistettu painos. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Väisänen, J. 2017. Kolarin kansalaisopisto. Kansalaisopiston rehtorin haastattelu 20.3.2017.

LIITTEET

- Liite 1. Kysely kansalaisopiston opiskelijoille
- Liite 2. Kysely kansalaisopiston opettajille

Liite 1. Kysely kansalaisopiston opiskelijoille 1(3)

Hei Sinä kansalaisopiston opiskelija!

Olen Lapin ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelija ja teen opintoihini kuuluvana opinnäytetyönä Kolarin ja Tornion kansalaisopiston opettajille ja myös opiskelijoille kyselytutkimuksen. Tämän kyselytutkimuksen avulla kehitämme Kolarin ja Tornion kansalaisopistojen näkyvyyttä ja tavoitettavuutta entistä tehokkaammaksi. Haluamme opiskelijoiden saavan riittävästi tietoa koulutustarjonnasta sekä erilaisista järjestettävistä tapahtumista.

Vastaathan kysymyksiin rehellisesti omien kokemuksiesi mukaan. Vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisina. Pyydän Sinua vastaamaan kyselyyn 10.3.2017 mennessä.

Kiitos palautteestasi!

Ystävällisin terveisin

Rainer Vuontisjärvi

1. Olen opiskellut lukuvuoden 2015-2016 aikana *

- Kolarin kansalaisopistossa
- Tornion kansalaisopistossa

2. Sukupuolenne?

- Nainen
- Mies

Liite 1. Kysely kansalaisopiston opiskelijoille 2(3)

3. Ikäryhmä? *

- alle 19 v.
- 20-29 v.
- 30-39 v.
- 40-49 v.
- 50-59 v.
- yli 60 v.

4. Pääasiallinen toiminta? *

- Työllinen
- Työtön
- Opiskelija
- Eläkeläinen
- Muu (esim. varusmiehet)

5. Mistä sait tiedon kurssista mihin olet osallistunut viimeisen vuoden aikana? *

- Painettu opinto-opas
  - Paikallislehti
  - Radio
  - Internet
  - Facebook
  - Instagram
  - Ystävä
  - Opettaja
  - Muu, mikä
-

Liite 1. Kysely kansalaisopiston opiskelijoille 3(3)

6. Mitä mieltä olet kansalaisopiston tiedottamisesta yleensä? *

- Erittäin hyvä
- Hyvä
- Melko hyvä
- Kohtalainen
- Heikko
- En osaa sanoa

7. Olen saanut riittävästi ennakkotietoa kurssista johon ilmoittauduin opiskelijaksi *

- Erittäin hyvin
- Hyvin
- Melko hyvin
- Kohtalaisesti
- Heikosti
- En osaa sanoa

8. Miten opisto voisi parantaa tiedottamistaan ja näkyvyyttään?

- Näyttelyt
- Tapahtumat
- Työpajat ja -näytökset
- Lehti-ilmoitusten lisääminen
- Facebook-tiedottamisen lisääminen
- Youtube-videoiden lisääminen
- Avointen ovien päivien järjestäminen

Muu, mikä?

Liite 2. Kysely kansalaisopiston opettajille 1(3)**Hei Sinä kansalaisopiston opettaja!**

Olen Lapin ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelija ja teen opintoihini kuuluvana opinnäytetyönä Kolarin ja Tornion kansalaisopiston opettajille ja myös opiskelijoille kyselytutkimuksen. Tämän kyselytutkimuksen avulla kehitämme Kolarin ja Tornion kansalaisopistojen näkyvyyttä ja tavoitettavuutta entistä tehokkaammaksi. Haluamme opiskelijoiden saavan riittävästi tietoa koulutustarjonnasta sekä erilaisista järjestettävistä tapahtumista.

Vastaathan kysymyksiin rehellisesti omien kokemuksiesi mukaan. Vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisina. Pyydämme Sinua vastaamaan kyselyyn 10.3.2017 mennessä.

Kiitos palautteestasi!

Ystävällisin terveisin

Rainer Vuontisjärvi

1. Olen toiminut opettajana lukuvuoden 2015-2016 aikana *

- Kolarin kansalaisopistossa
- Tornion kansalaisopistossa

2. Ikäryhmä? *

- 18-29 v.
- 30-39 v.
- 40-49 v.
- 50-59 v.
- yli 60 v.

Liite 2. Kysely kansalaisopiston opettajille 2(3)

3. Valitse ne opetusaineet joissa olet toiminut opettajana lukuvuonna 2015-2016 aikana. *

- Taideaineet (esittävä taide)
- Käsityö
- Musiikki
- Kieli- ja kirjallisuus
- Kotitalous
- Liikunta
- Tietotekniikka
- Yhteiskunnalliset aineet

4. Mitä mieltä olet kansalaisopiston tiedottamisesta yleensä? *

- Erittäin hyvä
- Hyvä
- Melko hyvä
- Kohtalainen
- Heikko
- En osaa sanoa

5. Mikä tai mitkä tiedotuskanavat olisi paras vaihtoehto mielestäsi juuri Sinun opettamallesi kurssille? *

- Painettu opinto-opas
  - Paikallislehti
  - Radio
  - Internet
  - Facebook
  - Instagram
  - Opettaja
  - Ystävät
  - Muu, mikä
  -
-

Liite 2. Kysely kansalaisopiston opettajille 3(3)

6. Oma arvio siitä, miten olen mielestäni itse markkinoinut kursseja joissa toimin opettajana? *

- Erittäin hyvä
- Hyvä
- Melko hyvä
- Kohtalainen
- Heikko
- En osaa sanoa

7. Miten opisto voisi parantaa tiedottamistaan ja näkyvyyttään? *

- Näyttelyt
  - Tapahtumat
  - Työpajat ja -näytökset
  - Lehti-ilmoitusten lisääminen
  - Facebook-tiedottamisen lisääminen
  - Youtube-videoiden lisääminen
  - Avointen ovien päivien järjestäminen
  - Muu, mikä?
-